Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat;* în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 42)

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 224.—Anul LVIII. Braşov, Dumineca, 8 (20) Octomvre 1895.

Cutezarea de unde le vine?

Cutezanţa, cu care contrarii noştri îşi urmăresc ţinta lor nebună de maghiarisare, a ajuns la culme.

Despre acesta ne póte couvinge mai ales purtarea lor în adunările generale comitatense.

Unde se pomenea înainte cu 15—20 de anĭ ca în comitatele ardelenescĭ locuite în majoritate de Românĭ, Ungurii sĕ vină cu propunerĭ de maghiarisare şi sĕ céră pe faţă, sprijinirea şi primirea lor?

Pe atuncĭ încă maghiarisatorilor nu le crescuse crésta aşa de mult. Nu se simţiau încă aşa de tarĭ, ca sĕ cuteze a ne ataca pe faţă luându-şĭ masca de pe obraz.

Şi décă nu îndrăsneau, causa de căpeteniă era, că se temeau de falanga luptătorilor românĭ, carĭ, deşi erau aprópe pretutindenĭ în minoritate, îşĭ apĕrau energic şi cu bărbăţiă interesele lor naţionale.

Cutezarea contrarilor a crescut aşa de mult numai de când a slăbit lupta Românilor în comune, în comitate şi pretutindenĭ şi la tóte ocasiunile în ţéra întrégă.

Odinióră premergeau cu pildă bună în privinţa acésta Românii din comitatul Cojocnei. Luptele lor în congregaţiile comitatense erau pe cât de însufleţite, pe atât de hotărîte în apĕrarea drepturilor poporului român.

Cine mai aude astădĭ de asemenĭ lupte în acest comitat? Şi aşa de-arêndul în cele mai multe comitata locuite de Românĭ, cine îşĭ mai ridică glasul pentru drepturile poporului şi în contra încălcării lor şi a abusurilor celor dela putere?

Putem sĕ numĕrăm pe degete acele comitate, unde nu s'a dat cu totul uitărei îndatorirea morală şi naţională de-a lupta în contra sistemului asupritor chiar şi atuncĭ, când dinainte se póte scì. că causa apĕrată nu va reuşi, avênd contrarii noştri majoritatea în congregaţiile tuturor comitatelor, afară de unul singur.

E de lipsă sĕ luptăm şi sĕ dovedim mereu, că suntem şi noi aicĭ şi că trebue sĕ se ţină sémă şi de drepturile şi de interesele nóstre naţionale, căcĭ, deşi nu vom avé pentru moment alt succes, una vom dobêndi însĕ, prin astfel de purtare, în tot casul, şi adecă vom face cel puţin ca adversarii noştri sĕ nu ne despreţuiéscă, ci sĕ ne respecteze şi sĕ şĭ mai pună frêu poftelor de domnire şi de maghiarisare.

Décă ast-fel ar fi luptat toţĭ Românii în tóte părţile nu s'ar fi putut întêmpla, ca un comitat din Ungaria, unde asemenea trăesc Românĭ deşi puţinĭ la numĕr, sĕ îndrăsnéscă a cere dela comitatele ardelenescĭ sĕ sprijinéscă nisce representaţiunĭ nemernice, cum este representaţia comitatului Cianad — despre care e vorba aicĭ, — în causa prefacerei scólelor poporale în scóle de stat.

Audiţĭ acolo! S'au tredit papricaşii din ţéra ungurésca într'o di sĕ céră nicĭ mai mult nicĭ mai puţin, decât ca tóte scólele confesionale sĕ se prefacă în scóle de stat. Acésta este una cu maghiarisarea, căcĭ scim forte bine ce însemnéză o scólă de stat, căreia sĕ i-se inpună ca limbă de propunere limba „statului“.

Mai multă îndrăsnélă însĕ decât înpintenaţii şoviniştĭ dela Cianad au dovedit acea mână de Ungurĭ, carĭ stăpânesc adĭ comitatul Hunedórei, când în ultima congregaţiune din Deva au propus sĕ fiă sprijinită amintita representaţiă a comitatului Cianad cu óre carĭ modificărĭ încornurate, făcute tot în înţeles şovinistic.

Membrii românĭ ai congregaţiei d-nii Hossu-Longin, Protopopul Demian şi Dr. Aurel Munteanu, au protestat în contra propunerii îndrăsneţe a Ungurilor, carĭ într'un comitat atât de românesc ca al Huniădórei, nu se sfiesc de-a cere sprijinirea representaţiei celor dela Cianad, ce n'are alt scop decât maghiarisarea întregei instrucţiunĭ publice din Transilvania şi Ungaria.

Asemenea au protestat şi membrii românĭ ai congregaţiei din Braşov contra aceleiaşĭ representaţiunĭ. Aicĭ însĕ comisiunea permanentă propusese a se lua representaţia din Cianad numai simplu spre sciinţă.

Românii au cerut sĕ nu se ia spre sciinţă fiind îndreptată în contra intereselor culturale şi naţionale ale poporaţiunei comitatului, ér Saşii verdĭ au propus sĕ se ia spre sciinţă însĕ numai cu observarea, că adunarea nu-o póte aproba. E trist şi umilitor pentru Saşii moderaţĭ, carĭ formézä maioritatea în congregaţiă, că ei cu tóte astea au primit propunerea de luare spre sciinţă, fără de nicĭ o altă observare.

Au mai protestat pe lângă Românii din comitatul Hunedórei şi al Braşovului şi cei din Caraş-Severin în contra uneltirilor de maghiarisare, şi încă bărbătesce, dér ce sĕ dicem, când trebue sĕ aflăm, că dintre 200 de membri în Caraş-Severin au fost la congregaţiă numai 30 şi şi aceştia s'au desbinat, când veni lucrul la votare, în două tabere, că în Hunedóra au fost numai câţĭ-va membrii românĭ ér în Braşov abia jumĕtate din membri românĭ la congregaţiă?

Şi cum stăm cu lupta în celelalte comitate? Cum stăm acum în ajunul aşa numitei restauraţiunĭ comitatense?

La alegerea de deputat dietal
în cercul I electoral al Braşovului.

In vederea alegerei supl. de deputat dietal în cercul I elect. al Braşovului, ce se va face Marţĭ în 22 Octomvre st. n. *comitetul clubului electoral român din Braşov* a decis, în şedinţa sa dela 19 Octomvre n. c., de a enuncia:

că atitudinea alegĕtorilor românĭ fiind stabilită prin hotărîrile conferenţelor nóstre din anii 1892 şi 1893, carĭ faţă de alegerile dietale au decretat pasivitatea absolută şi generală pentru tóte cercurile din Transilvania şi Ungaria, alegĕtorii românĭ din cercul I electoral orăşenesc al Braşovului nu vor lua parte la alegerea suplementară dela 22 Octomvre a. c.

*

Comitetul electoral săsesc din loc a decis cu majoritate de voturĭ, ca în locul lui Adolf *Zay*, care primind postul de consilier ministerial în ministeriul de comerciu, şi-a depus mandatul de deputat, sĕ fiă candidat d-l advocat Dr. Carl *Schnell* în cercul I devenit vacant.

Saşii verdĭ în numele unui grup de peste 100 de alegĕtorĭ, au cerut în şedinţa comitetului electoral, ca sĕ se facă o alegere prealabilă de probă şi candidatul sas pe care 'l va desemna acésta alegere sĕ fiă ales. Propunerea lor însĕ fù respinsă.

In urma acésta „comitetul de treidecĭ“ al Saşilor verdĭ a hotărît, ca Saşii

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cotoşman năsdrăvan.

A fost odată ca nicĭ-odată.

A fost odată o păreche de ómenĭ. Ei n'aveau copii. Intr'o di fiind cu voiă bună, dise bărbatul cătră femeiă:

— Soro, dela mila lui Dumnedeu noi n'avem copii. Sĕ mergem pe câmp, şi ce vom găsi, aceea sĕ ne fiă de copil.

— Bine dicĭ dumnéta, frate. Aşa sĕ facem, décă ast-fel ai găsit dumnéta cu cale.

Vedĭ, că ei trăiau bine, şi nevasta nu eşia din cuvêntul bărbatului nicĭ cât negru sub unghiă.

Făcură o azimă, luară şi niţică legumă, le puseră la traistă şi plecară.

Aide aide, mergênd povesteau şi rîdeau, şi cu ochii în tóte părţile căutau.

Când étă, că dete peste un pisoiŭ jigărit, jigărit şi urduros, îl luară şi îl aduseră acasă. Il îngrijiră şi îl crescură ca pe copilul lor. De ce trecea, d'aia se făcea mai frumos, până ce se făcù un cotoşman numai de drag sĕ privescĭ la el.

Nu mai puteau de bucuriă ómenii, căcĭ aveau şi ei pe ce pune ochii în casa lor, când se sculau diminéţa. Mai 'nainte casa li-se parea pustiă.

Cotoşmanul era un pisic cu minte. Şórecii nu se mai stăveau prin casa aceea. Când şedeau casnicii la lucru érna în nopţĭ d'alea lungile şi spuneau la snóve şi la ghicitorĭ, cotoiul sta lângă dênşii şi torcea. Când stăpâna casei făcea la ciorap, pisoiul se juca cu ghemul. Déră nu-l încurca, ferésca Dumnedeu. Cum făcea el, cum dregea, se juca aşa de frumuşel, în cât ghemul nicĭ nu se desfăşura, nicĭ nu se încurca. Câte-odată îl lua în lăbuţele lui de dinainte, ţiindu-l ca un om, şi se trântea cu el pe spate, altă-dată îl făcea sĕ se dea d'a rostogolu, lovindu-l cu câte-o labă, şi se repedea după dênsul ca după şorecĭ.

Când stăpânul casei se juca cu dênsul, ferita sântul sĕ-l sgârie, pare că-şĭ pilise ghiarele. Când îl mângăia, cunoscea el, că-l iubesce, şi se întorcea şi el cu lăbuţele şi mângăia pe stăpânu-sĕu, déră tot cu ghiarele ascunse, o mângăere lină ca mătasea.

Pe lângă acestea era aşa de cuminte, în cât casnicii îl lăsau sĕ îngrijéscă de pui şi sĕ le dea de mâncare; éră cotoşmanul nicĭ că se gândea sĕ se dea la ei. El nu era de cei ce îşĭ bagă botul prin tóte vasele. Cât despre óla cu smântână nicĭ pomenélă nu era sĕ-l fi prins vr'odată la ea, orĭ sĕ dea cu praştia prin bucăţelele de friptură de pe grătar. Era un mâţoi cum nu este altul în diua de adĭ.

Nu mult după acésta, femeia se simţì îngreunată. Atuncĭ sĕ fi vĕdut bucuriă pe casnicĭ, în cât nu-i ţinea pământul. Eră când fù la facere, născù un copilaş gras şi frumos şi sănĕtos.

Crescù copilul şi se făcù mare. Nu se despărţea de pisoiŭ nicĭ cât ai da în cremene. Amêndoi se jucau, amêndoi mâncau la masă, amêndoi se culcau.

Părinţilor copilului nicĭ că le trecea prin minte sĕ oprésca pe cotoşman. Ba încă îl îngrijea ca şi pe copilul lor, fiind-că diceau ei, a întrat cu noroc în casa lor, este ugurliu, adecă dobêndise un copilaş.

De la o vreme încóce însĕ, vĕdură, că dau îndĕrĕt. Unde până aci era belşugul în casa lor, acum ajunseră negustorĭ grei ca fulgul pe apă, cum se dice. Cu tóte astea părechea de ómenĭ nicĭ că se gândea a se cârti împotriva lui Dumnedeu. Ea era mulţumită, că dobêndise copil şi alt nimic.

Mai trecù ce trecù, şi amêndoi bĕtrânii dară ortul popii, rĕmâind în urma lor casa tócă şi o sĕrăciă luciă.

Copilul se alese cu cotoşmanul. După ce vĕdu, că nu mai are de nicĭ unele, şi nicĭ părinţĭ, se puse pe un plâns de-ţĭ era mai mare jalea de dênsul. Atuncĭ cotoşmanul îi dise:

— Stăpâne, nu te credém aşa slab de ânger. Eştĭ cu mine. Nu te întrista aşa de mult. Precum părinţii tĕi au îngrijit de mine, aşa şi eu sunt dator sĕ îngrijesc de tine. Şi precum tu nu m'ai deslipit de lângă tine, nicĭ cât ai clipi din ochĭ, aşa şi eu nu mĕ voiŭ deslipi de tine, până ce nu te-oiŭ căpătui, şi nu te-oiŭ vedea om în rêndul ómenilor.

Pasămi-te cotoşmanul era năsdrăvan. Băiatul însĕ rĕmase cu ochii pleojdiţĭ la dênsul când îl audì vorbind.

verḑĭ *sĕ se abstină* dela alegerea întregitóre din 22 l. c. şi numai atuncĭ, când alegĕtorii maghiarĭ din cercul I. al oraşului Braşov şi-ar pune un candidat propriu, Saşii verḑĭ sĕ voteze pentru candidatul Saşilor „liberalĭ“ (guvernamentalĭ) pentru că în tóte împrejurările doresc, ca acest cerc sĕ fiă representat de cătră un Sas.

Revista sĕptĕmânei.

Episcopat maghiar greco-catolic. Foile unguresci spun că între „*Maghiarii greco-catolicĭ*“ din Hajdudorog s'a pornit o mişcare pentru de-a mijloci, ca de-odată cu serbarea mileniului sĕ se înfiinţeze o nouă episcopiă greco-catolică a căreia *limba liturgică sĕ fiă limba maghiară.*

Vorba e însĕ, că Maghiarĭ greco-catolicĭ nu esistă, prin urmare nu pentru Maghiarĭ este sĕ se facă acea episcopiă, ci *pentru nemaghiarii greco-catolicĭ.* Renegaţii Ruteni greco-catolicĭ încă pe timpul lui Trefort şi a lui Csaky ceruseră sĕ se traducă cărţile bisericescĭ gr. cat. în unguresce. Prin 1883 guvernul a şi promis, că va suporta cheltuelile de lipsă pentru traducerea cărţilor bisericescĭ şi pentru maghiarisarea ritului bisericesc gr. cat., dér afacerea nu s'a putut duce cu totul în îndeplinire. A trebuit sĕ vină mileniul, pentru ca de-odată cu maghiarisarea numelor de persóne, de sate etc. sĕ se céră din nou şi maghiarisarea ritului bisericei gr. cat. Póte că o vor face şi acésta, căcĭ fiind vorba de maghiarisare, ce nu sunt în stare sĕ facă şoviniştii maghiarĭ? Statul „maghiar“ va avé cel puţin şi o *biserică a renegaţilor*, ai căreia credincioşĭ vor fi însĕ numai Rutenii.

Nou minister în România. Lunia trecută s'a ţinut în Bucurescĭ un consiliu de miniştri, presidat de M. S. Regele Carol. In acest cosiliu ministeriul a spus Regelui, că află de lipsă, ca alegerile viitóre pentru camera română sĕ se facă în Noemvre şi nu în Februarie 1896. După-ce însĕ Regele nu primi acéstă propunere a ministerului conservator care a purtat în mână frênele guvernului român din 1888 până astăḑĭ, şi în a cărui frunte stătuse ministrul-preşedinte *Lascar Catargiu*, ministerul îşĭ depuse *dimisiunea* în mânile Regelui. In urma acésta Regele Carol însărcină cu formarea noului minister pe *Dimitrie Sturdza*, capulu partidului-liberal. Sturdza îşĭ formă un cabinet din ómenii partidei sale, şi diferitele resorturĭ ministeriale se împărţiră în următorul mod: Dim. *Sturdza*, preşedintele consiliului şi ministru de esterne; N. *Fleva*, interne; E. *Stătescu*, justiţiă; C. *Stoicescu*, lucrărĭ publice; G. *Cantacuzino*, finance; G. *Palladi*, domenii; General *Budişteănu*, resboiŭ; şi P. *Foni*, instrucţiă şi culte. In 16 c. acest minister a depus jurămêntul în mânile Regelui, şi Joi toţĭ noii miniştri s'au presentat pe la ministeriile lor.

Corpurile legiuitóre române s'au convocat pe astăḑĭ, Sâmbătă, pentru-ca sĕ li-se cetéscă ordinul Regelui, prin care ele sunt disolvate, şi prin urmare au sĕ se facă nouĕ alegerĭ.

Cei opt foştĭ miniştri conservatorĭ au fost primiţĭ alaltă-erĭ de cătră M. S. Regele în obicinuita audienţă de concediu. Suveranul a trimis apoi d-lui Lascar Catargiu protretul Sĕu cu o inscripţiune autografă.

Tumultele din imperiul turcesc. Tumultele din Constantinopol şi din alte părţĭ ale imperiului otrman încă nicĭ acum n'au încetat. Am amintit înainte cu douĕ sĕptĕmânĭ despre turburările şi demonstraţiunile, pe carĭ le puseră la cale *Armenii* din capitala Turciei. De atuncĭ aceste demonstraţiunĭ s'au lăţit prin tótă ţéra, unde locuesc pe lângă Turcĭ şi Armenĭ. Ḑi de ḑi sosiră şi sosesc veştĭ de rĕsvrătirĭ, bătăi şi omorurĭ. Astfel se depeşéză cu datul de 17 c. din *Trapezunt*, că Turcii, înverşunaţĭ de turburările produse din partea Armenilor, omorîră 100 de persóne: bărbaţĭ, femei şi copiiĭ de naţionalitate armenéscă. Autorităţile nu putură împiedeca măcelul, şi poporaţiunea creştină îngrozită, se refugiă pe corabiile din portul apropiat. Puterile europene ridicară plânsóre la Pórtă pentru aceste masacre şi turburărĭ necontenite. Marele Vezir *Said-paşa* se consultă cu ambasadorii streinĭ şi cu toţii împreună ajunseră la o înţelegere, ca adecă sĕ se introducă în Turcia unele reforme cu privire la administraţiă Cu tóte acestea însĕ este de temut, că precum de multe-orĭ mai înainte, aşa şi acum, Turcia, şi peste tot cestiunea orientală va da ansă la urmărĭ neprevĕḑute în politica europénă.

Maiestatea Sa în Agram
şi demonstraţiunile.

In cursul acestei sĕptĕmânĭ, Maiestatea Sa a petrecut câteva ḑile în Agram, capitala Croaţiei, unde s'a dus, ca sĕ ia parte de deschiderea noului teatru naţional croat şi a altor aşeḑăminte de cultură naţională croată.

Visita acésta a avut o însĕmnătate deosebită şi prin aceea, că Maiestatea Sa la intrarea în Agram a fost însoţit de miniştrii unguresci, ba sĕ ḑice, că însu-şĭ Banul croat, Khuen-Hedervary, ar fi propus Maiestăţii Sale sĕ mérgă la Agram. Tóte lucrurile erau adecă astfel ticluite, din partea Maghiarilor, ca cu ocasiunea acésta sĕ se arate lumei, că Croaţii s'ar fi împăcat cu Maghiarii, şi că între aceste douĕ popóre ar fi dispărut tótă duşmănia de mai înainte.

Lucrurile însĕ au eşit tocmai de-a îndóselea. Maiestatea Sa a putut sĕ vadă în Agram orĭ-ce, numai pace nu. Las', că în tot Agramul nu se puteau vedé mai mult ca 2—3 stégurĭ unguresci, dér şi dintre acestea unul, ce era arborat pe pórta de triumf, a fost încă dela început luat jos din partea unor studenţĭ croaţĭ, carĭ l'au rupt şi l'au călcat în picióre. Cu asta s'a făcut începutul scandalelor şi demonstraţiunilor, carĭ s'au continuat în tot timpul cât Maiestatea Sa a petrecut în Agram.

In ḑiua primă, adecă Lunĭ, vre-o 200 de studenţĭ croaţĭ, însoţiţĭ de lume multă, se duseră la trafica cea mare, unde era arborat stégul şi emblema unguréscă, cerênd ca acestea sĕ se ia jos de pe edificiu. Traficantul, pentru a încungiura scandalul, le şi luă. Studenţii se duseră apoi la gară, unde încă se afla un stindard unguresc. Aci se intêmplă acelaşĭ lucru: la cererea mulţimei, stindardul fù şi aicĭ luat de pe edificiu.

Marĭ demonstratiunĭ se făcură apoi şi în contra unui stindard naţional sêrbesc, ce fusese arborat cu scirea şi învoirea Banului pe biserica sêrbéscă. Demonstranţii nu s'au stêmpĕrat, până ce în urmă a trebuit sĕ se ia jos şi acest stindard.

In timpul, cât s'au petrecut acestea, Maiestatea Sa primì deputaţiunile, luà parte la festivitatea aşeḑărei ultimei pietri la noua clădire a teatrului naţional, apoi merse la noua clădire a gimnasiului şi şcólei reale, şi în fine la noul conservator al reuniunei de musică, sevîrşindu se pretutindenĭ acelaşĭ ceremonial.

In diminéţa ḑilei următóre Maiestatea Sa visità mai multe aşeḑăminte publice şi merse şi la biserica sêrbéscă, unde patriarchul sêrbesc *Brankovits* întimpinà pe monarchul cu o vorbire în limba sêrbéscă.

Pe când se petreceau acestea, se lăţise vestea prin oraş, că pe biserica sêrbéscă érăşĭ s'a arborat stégul sêrbesc. Acésta s'a făcut chiar din porunca Banului.

Studenţii universitarĭ croaţĭ plecară numai decât într'acolo şi între strigărĭ de „*Dole Zastava*“ (Jos cu stindardul!) sparseră cu pietri ferestrile unei băncĭ sêrbescĭ, ce se află în apropiarea bisericei, ba pe unii funcţionarĭ ai băncei îi şi răniră. De aci merseră la biserică. Pentru a linişti pe demonstranţĭ, numai decât se arborà alăturĭ cu stindardul sêrbesc şi unul croat, dér acésta nu ajutà nimic. Studenţii bombardară cu pietri biserica sêrbéscă. Venì în fine o trupă de gendarmĭ, care cu baionetele pe puşcă alungà pe demonstranţĭ; aceştia însĕ, în retragerea lor, se apucară din nou sĕ bombardeze edificiul băncei sêrbescĭ. Tocmai în acest timp trecù printre ei trăsura, ce ducea pe Maiestatea Sa. Demonstranţii însĕ mai nicĭ nu-l băgară în sémà în marea învălmăşélă, ce se produse. Banul s'a vĕḑut silit, pentru liniştirea demonstranţilor, sĕ dea poruncă de-a se luă jos stégul sêrbesc, ceea ce s'a şi făcut.

In ḑiua următóre Banul érăşĭ a poruncit sĕ se arboreze stégul sêrbesc, dér Sêrbii n'au mai cutezat sĕ facă acésta, şi astfel în contra lor nu s'au mai făcut demonstraţiunĭ. Cu atât mai înverşiunate au fost însĕ demonstraţiunile, ce se făcuseră acum *în contra Maghiarilor.*

Aflând studenţii croaţĭ, că pe clădirea direcţiunei căilor ferate unguresci érăşĭ s'a arborat stindard unguresc, plecară într'acolo între strigarĭ şi înjurăturĭ la adresa Maghiarilor. Ajunşĭ aicĭ, se aruncară asupra stindardului unguresc între strigărĭ de: „*Dole magyarone Zastava*“ (Jos cu stindardul maghiar!). Ungurii însĕ, carĭ fuseseră înscìinţaţĭ despre venirea studenţilor croaţĭ, se adunaseră la un loc, şi se aruncară cu toţii asupra studenţilor croaţĭ. Se iscà o *bătaiă strajnică.* Studenţii fură siliţĭ în urmă sĕ se retragă; doi dintre ei, *Jviţa* şi *Vladimir Frank*, fii ai unu deputat croat, au fost bătuţĭ fórte greu.

Acum studenţii croaţĭ se adunară la universitate şi hotărîră aicĭ, sĕ-şĭ rĕsbune asupra Ungurilor. Luară un stindard unguresc, în care patru tinerĭ împlântară săbiile, şi astfel merseră cu mare alaiu la statua marelui luptător croat Jellacicĭ. Aicĭ *stropiră cu spirt stégul unguresc şi apoi îi deteră foc.* Când stégul ardea, ei îl loviau cu săbiile strigând: „*Peară Ungaria!*“ „Trăéscă Croaţia!“

Faptul a produs mare turburare între toţĭ Maghiarii, carĭ nu s'au aşteptat la aşa ceva. Tóte foile unguresci varsă foc asupra Croaţilor. Mai ales le-a surprins şi împregiurarea, că studenţii croaţĭ, nu numai, că nu se subtrag dela responsabilitate, dér vre-o sută dintre ei au mers înşi şĭ la poliţiă pentru a se înscìinţa, că ei au ars stégul unguresc. Mai mulţĭ dintre studenţĭ sunt arestaţĭ.

In Agram acum e linişte. Cele întêmplate însĕ forméză şi vor forma póte mult timp încă viu obiect de discuţiune între cercurile politice de-acolo. Se ḑice, că din incidentul acesta s'ar fi ivit *o certă şi între Banul croat şi ministrul-preşedinte Banffy.* De altă parte la Budapesta se fac planurĭ peste planurĭ, că óre cum sĕ-şĭ rĕsbune pentru vătĕmarea stégului unguresc. Partida „independentă şi dela 48“ a hotărît, ca *sĕ aducă cestiunea în parlament* şi sĕ céră acolo satisfacţiune. In scopul acesta a împuternicit pe faimosul deputat *Pázmándi* Dénes şi pe *Holló* Lajos, ca sĕ-şĭ câştige informaţiunĭ amănunţite despre cele întêmplate în Agram. S'au provocat tot-odată şi celelalte partide oposiţionale unguresci, ca sĕ lupte împreună în afacerea acésta. De altă parte studenţii universitarĭ maghiarĭ încă luptă cu planul, ca sĕ caute un mod

---

Plecară amêndoi. Cotoşmanul înainte, băiatul după dênsul. Ajungênd într'o pădure, găsiră o scorboră mare, şi şi-o aleseră de locuinţă.

Cotoşmanul făcù un culcuş stăpânului sĕu acolo numai din fulgĭ de paserĭ, de se cufunda în puf când se culca. Ii aducea de mâncare şi de bĕut. Ii ţinea de urît spuindu-i fel de fel de basme şi snóve.

El îi spunea, ce va sĕ ḑică cântatul greerilor: ce însemnéză săritura locustelor prin érbă. Il făcea sĕ înţelégă, că dragostea între fraţĭ este nesfîrşită ca apa fântânei, ce curgea p'aprópe de locuinţa lor. Când se plimbau amêndoi prin câte-un luminiş din pădure, orĭ eşiau la câmp, îi arĕta tóte floricelele şi i-le spunea pe nume. Copilul nu se domirea, de ce cocorii umblà înşiruiţĭ trâmbă; de ce rêndunelele se duc şi vin; de ce privighetorile cântă aşa frumos; éră ciuhurezii te apucă rĕcorĭ de gróză când îi auḑĭ. Şi cotoşmanul îi spunea pe şart tóte, şi-l făcea sĕ pricépă, că aicĭ pe pămênt tóte sunt cu rênduiala lor.

Scorbora o ţinea aşa de curată, încât îţĭ era milă sĕ calcĭ pe acolo.

Nicĭ că se stăvea vre-o góngă măcar pe la ei pe acolo. Cotoşmanul nu lăsa pe băiat sĕ pue mâna pe nimic. Tóte el le făcea.

Băiatul se făcuse flăcău de însurat. Şi-i ḑise pisoiul:

— Stăpâne, acum ţi-a venit vremea sĕ te însorĭ.

— Bine, sĕ mĕ însor, rĕspunse flăcăiaşul; déră eu n'am de nicĭ unele. Sunt golan, precum mĕ vedĭ: sula şi căciula.

— De asta nu te îngriji, că este de mine îngrijită de mai 'nainte. Tu numai sĕ facĭ ce ţi-oi ḑice eu. De adĭ înainte sĕ sci, că te numescĭ Mătăhuz-împĕrat.

Nu trecù mult după acésta şi cotoşmanul se duse a căuta fata sĕ-şĭ însóre stăpânul. Se vede că el ochise, căcĭ se duse drept ca pe ciripiă la palaturile unui boer mare. Cum ajunse la pórtă, se dete de trei-orĭ peste cap şi se făcù om.

Éră décă dete ochĭ cu boerul, el ḑise:

— Boerule, stăpânul meu, Mătăhuz împĕrat, mergênd la vênătóre, nu întêlnea de cât păsărele mititele.

Nu era vânat
Vrednic de 'mpĕrat.

El trecea înainte lăsându-le sĕ-şĭ vadă de cuşóre.

— Şi ce trebuinţă am eu óre sĕ sciu, décă stăpânul tĕu, Mătăhuz Impĕrat n'avea noroc la vênat?...

— Sĕ-ţĭ tai cuvêntul cu miere, boerule; déră décă vei voi sĕ mĕ asculţĭ până în sfîrşit, vei afla, că solia mea are sĕ-ţĭ aducă veseliă.

— Ei bine, vorbesce cât vei voi, te ascult. Déră nu sciu, de ce bag de sémă, că în graiurile tale este ceva mierloit.

— Părerĭ, cinstite boerule. Precum vremea închisă zămislesce visurĭ spăimêntóse, aşa póte că oiŭ fi avênd şi eu perĭ rĕi, şi te înşélă părerile.

— Bine, bine; sfîrşesce, precum ai început.

— Şi aşa, luminate boerule, cum îţĭ spuneam, stăpânul meu nu băga în sémă poşidicul de vênat, ce-i tot eşea înainte. Rĕsbătù pădurea prin tóte colţurile; déră părea, că se vorbise tóte lighionile ca sĕ nu ésă de prin culcuşurile lor. Scârbit de prostia fiarelor sĕlbatice, ce stau pitulate, stăpânul meu hotărî sĕ se întórcă acasă. Când, de-odată, pe piscul unui munticel, ce se ridica sumeţ din rărîştea pădurii, ḑărì o căprióră sprintenă cu ochii blajinĭ.

Fù de ajuns o uitătură; căcĭ îi răpì inima. Stăpânul meu, Mătăhuz împĕrat, se ia după dênsa. Căpriora fugì, el după dênsa. Déră ea, mai iute de picior, îl lăsà pe urmă, şi venì de se ascunse în culcuşul ĕsta. Eră pe mine mĕ trimese sĕ-i caut inima, şi sĕ-i dau în mână pe hoţomana de căprióră. Pentru acésta am venit la D-ta şi te rog sĕ-mĭ dai ajutor ca sĕ mĕ întorc cu ispravă bună.

— Mĕi, da calendroiŭ mi-ai mai fost! Stăpânul tĕu, Mĕtăhuz împĕrat, mult trebue sĕ fi căutat până sĕ găséscă un puschiŭ ca tine....

— De mine ḑi, ce vei pofti, boerule; déră sĕ nu cadĭ în ispită se te atingĭ de împĕratul stăpânul meu; că uite, se face lucrul dracului.

— Nicĭ că m'am gândit la una ca asta. Déră împĕratul, vênătorul tĕu, sĕ viă sĕ-şĭ caute căpriora.

„potrivit“ pentru a-şĭ rĕsbuna asupra studenţilor croaţĭ.

Cu alte vorbe, demonstraţiunile croate vor da nascere la discuţiunĭ înflăcărate în dietă, şi pôte că şi la nôuĕ demonstraţiunĭ unguresci în contra Croaţilor.

SCIRILE DILEI.

7 (19) Octomvre.

Regele Carol a plecat Joi la Sinaia, ér Dumineca se va întórce în Bucuresci, ca sĕ asiste la înaugurarea noului palat al justiţiei.

—o—

Locotenentele-Mareşal întĕrdiat. Diarele din Budapesta, între multe incidente ce s'au ivit cu ocasiunea manevrelor dela Huedin, publică şi următórea scire tragi-comică: Comandantul diviziei de infanteriă din Cluş, locotenentele-mareşal Ferdinand *Dillmann de Dillmon*, care cu ocasiunea manevrelor comandase un corp de armată, merse şi el la finea manevrelor, când se dădu signalul aşa numit „Abblasen“, ca sĕ asiste la critica generală asupra luptei decurse. Aci şeful statului major F.Z.M. Beck îi reproşà divisionarului Dillmann, că acésta ar fi sosit cu trupele sale cu o jumĕtate de oră mai târdiu, decum a fost prefipt. Când Dillmann voi sĕ espună causa întârdierei, Beck făcù următórea observare: „Nu sunt curios...“ La acésta Dillman salută fórte iritat şi se depărtà. A doua di î-şi înaintà rugarea de pensionare, care imediat fu primită.

—o—

Inaintări în armata română. Colonelul *Gorjan* este înaintat la rangul de general şi numit comandant de brigadă. Generalul *Pilat* va fi numit comandantul corpului IV de armată din Iaşĭ în locul generalului *Budişteanu*, numit ministru de rĕsboiu. Generalul *Poenaru*, fostul ministru de resboi, va fi transferat ca comandant al diviziei din Dobrogea.

—o—

Timp de érnă. Joi a plouat pe la noi, ér în nóptea spre Vinerĭ a început sĕ ningă şi a nins într'una până adĭ, Sâmbătă diminéţa, aşa că zăpada era aprópe de două urme grosime. In urma acésta, pomii fiind cu frundele pe ei, de greutatea zăpezii, care s'a lipit de frunde, s'au rupt crĕngile pomilor celor mai tinerĭ, éră pomii mai bĕtrânĭ mare parte s'au rupt, şi unii au ieşit cu rădăcină cu tot din pămênt. O pagubă enormă s'a causat prin acésta pomilor roditorĭ din Braşov şi din întrégă ţéră a Bârsei.

—o—

Un monstru. Femea Paraschiva Solcan dintr'o comună din judeţul Ialomiţa, în România, a născut dilele trecute doi copii gemenĭ. Uunul e în stare bună, pe când celalalt e un adevĕrat monstru. Piciórele, corpul şi mânile sunt cum se cade, capul însĕ e turtit, ochii aşedaţĭ în apropiere de ţésta capului, şi spinarea e formată prin nisce artere acoperite numai cu o peliţă subţire. Monstrul a trăit numai câte-va minute. Mama e sĕnătósă.

—o—

Masa studenţilor românĭ din Sibiiu. Cu începutul dilei de 1 Octomvre n. c., Direcţiunea instiutului „*Albinei*“ din Sibiiu a deschis în localul sĕu o masă pentru *50 studenţĭ românĭ*, carĭ vor avé aicĭ prândul regulat în fiă-care di. Pentru îngrijirea mesei s'au angagiat de bună voiă dómnele şi domnişórele române din Sibiiu. Tinerii românĭ din Sibiiu vor primi aşa-dér un ajutor cu atât mai mare, fiind-că până aci ei, carĭ studiéză la scólele streine de-acolo, nu aveau nicĭ un punct de întrunire între sine, ci steteau împrăştiaţĭ prin suburbiile oraşului, fără de-a se cunósce măcar unii pe alţii. Generosul fapt al Direcţiunei „Albinei“ a fost, vedĭ bine, întimpinat cu mare bucuriă, mai al-s din partea Românilor sibiienĭ, carĭ Dumineca trecută serbară înaugurarea acestei mese în mod fórte frumos. In vorbirile rostite cu acéstă ocasiune s'a arătat recunoscinţă faţă cu direcţiunea institutului Albina şi s'a mulţămit îndeosebĭ d-lui director al „Albinei“ şi dómnei preşedintă a Reuniunei femeilor române pentru nobila stăruinţă de a-se deschide acéstă masă.

—o—

Invitare la sânţirea şcólei române gr. cat. din *Valcâul-românesc*, urmată de un bal, ce se va arangia în 27 Octomvre n. c. în favorul acelei scóle. Sânţirea se va face la 3 ore p. m; la 4 ó. prând comun pe lângă 1 fl. de persónă. Intrarea la bal 80 cr. de persónă, 2 fl. de familiă. Suprasolvirile şi contribuirile marinimóse se vor chita pe cale diaristică. In privinţa încuartirărei, a mâncărilor şi bĕuturilor cu preţ moderat s'au luat mĕsurile de lipsă. Pentru comitet: Ştefan *Sabo*, preşedinte; Vielon *Catona*, not.

—o—

Post de cantor. Suntem rugaţĭ a publica, că pentru al doilea post de cantor la biserica română gr. or. a *Sf. Treimĭ* din Braşov (suburbiul Tocile) se caută un cantor pe lângă salar anual fix de 240 fl. şi venitul din taxele stolare. Décă respectivul cantor pricepe vre-o meseriă, se póte ocupa şi cu aceea, avênd de lucru cu serviciul bisericesc tot numai a doua sĕptĕmână, în schimb cu celalalt cantor. Doritorii de a ocupa acest post au sĕ dovedéscă că cunosc cântările şi tipicul bisericesc, adresêndu-se către comitetul parochial al numitei biserici.

—o—

Un haiduc caucazian. In Caucaz a rĕspândit gróza vătaful de haiducĭ „Ali cel teribil“, care cu céta sa de bandiţĭ sĕlbaticĭ, nu se teme de nimenĭ. Până acum au fost înzadar tóte încercările de a'l prinde. El ştia sĕ se ascundă bine prin munţĭ şi codri séu năvălind fără frică spărgea rêndurile puterei. Nu de mult se lăţi vestea, că Ali vrea sĕ se scobóre din munţĭ în şes şi poliţia îşĭ făcù tóte pregătirile spre a veni de hac acestui mosafir primejdios. Un oficer de poliţie fù însărcinat cu esecutarea planului. Insoţit de numĕroşĭ călăreţĭ el plecà la dél, în direcţia, de unde avea sĕ vină Ali. A doua di diminéţa dete peste tîlharĭ în desişul pădurei. Ali venea cu un cortej solemn. El mergea înainte pe un cal minunat, înconjurat de şépte voinicĭ călărĭ şi urmat de un şir lung de căruţe, în carĭ erau femeile vătafului şi copii sĕi. Planul oficerului, întocmit după tótă arta militară, a avut un resultat cu totul neaşteptat. Indată ce poliţiştii zăriră figura mustăciósă şi bărbósă a lui Ali, o luară la fugă în tóte părţile împreună cu şeful lor. Tîlharii îşĭ căutară de drum şi ajunseră la satul Dawşanului, unde poposiră aşedându-şĭ tabăra pe malul verde al unui rîuleţ. Aprópe de sat mai multe femei erau ocupate cu adunatul fênului de pe livedĭ. Vĕdênd pe tîlharĭ apropiindu-se, ele începură sĕ ţipe voind sĕ fugă, dér Ali le liniştì îndată. El le promise solemn, că vor fi tratate cu cel mai mare respect, mai ales, că şi el are cu sine neveste şi copii. Apoi le poftì la sine şi le presentà femeilor sale. După-ce fù fript un berbec, şedură cu toţii la masă şi numai spre séră sătencele plecară acasă cu darurĭ dela Ali. Atuncĭ plecà şi un cetaş în sat şi cerù dela un ţĕran orz pentru caii vătafului. Nesciind la început cu cine avea de aface, ţĕranul refusà, dér audind, că e pentru Ali, el dete tot ce avea. Banda de tîlharĭ rĕmase şi a doua di în sat, şi ţĕranii deteră tot ce li-se cerù. A treia di cortegiul pornì înainte cu aceeaşĭ solemnitate, cu care venise. Ali, în uniforma sa fantastică, mergea în frunte călare, urmat de credincioşii sĕi, armaţĭ până în dinţĭ.

—o—

Teatru de papagai. Atragem încă odată atenţiunea publicului asupra representaţiunei cu papagai şi cacadu dresaţĭ, ce se va da mâne, Duminecă, la 4 óre d. a. în otelul „Central Nr. 1“.

—o—

Musica militară din loc va concerta de mâne începênd în fiă-care Duminecă séra la restaurantul Fleischer (Sorea). Inceputul la $7^1/_2$. Intrarea 20 cr. de persónă.

—o—

Un preţ curent. A apărut preţ curentul renumitei şi vastei scóle — cuprinde 121 jugĕre de pămênt — de pomĭ şi de arborĭ a lui **Unghváry László** din Czegléd. Acest preţ c. se póte numi pe dreptul între alte de acest soiu cel dintâi pe tot continentul. Are format cuart şi cuprinde 80 pag., ér articolii de specialitate, declaraţiunile, şi cu deosebire descrierea amĕnunţită a soiurilor de arborĭ, îl fac un adevĕrat lexicon de pomologiă. Provisiunea fórte bogată şi preţurile moderate espuse în acest preţ curent ne întăresc în credinţa că acéstă firmă e din patriă, ce stă pe acelaşĭ nivou cu cele mai renumite scolĭ de pomĭ din lume, şi îi va succede a face, ceea-ce nu a ajuns sĕ facă statul, adecă că nu numai va pune — prin calitatea sa escelentă şi prin preţurile moderate — capĕt importului de surcei streini, ci — după cum ne-am convins cu bucuriă şi până acum —, va esporta spre mulţumire deplină şi chiar în strĕinătate mlădiţe nobile. Preţcurentul îl primesce la cerere orĭ şi cine dela Unghváry László.

—o—

Rectificare. In n-rul de di 222 al „Gaz. Tr.“ s'au strecurat în corespondenţa „*Dela Năsĕud*“ câteva erorĭ de tipar. La notă în loc de „Me-ar părĕ“ este de a-se ceti „Ni-ar părĕ“; ear la subscrierĭ: în loc de Puul, *Paul*; în loc de Scridona, *Scridon*; şi în loc de Gletie, *Ghetie.*

SCIRĬ ULTIME.

Budapesta, 18 Octomvre. Scirĭ sosite aicĭ dela Maghiarii din Agram împărtăşesc, că iritaţia Croaţilor în contra Ungurilor e încă la culme. Locuinţele mai multor Maghiarĭ sunt păzite nóptea de poliţiştĭ pentru a-le feri de bombardărĭ. Cu tóte acestea, casele, pe carĭ fuseseră arborate stégurĭ unguresci, au fost batjocurite şi murdărite cu cernélă.

Budapesta, 18 Octomvre. „Magyarország“ spune, că Maiestatea Sa la depărtarea din capitala croată a declarat, că *n'a fost nicĭ cât mai puţin mulţumit cu stările din Agram.* La plecare, gara era împresurată de miliţiă, ceea ce încă a făcut rea impresiune asupra domnitorului, care sĕ fi declarat cu hotărîre, că *altfel a credut, că stau lucrurile în Croaţia.*

„*Aicĭ sunt rele adéncĭ*“, dise Maiestatea Sa; „n'am credut, că după *un timp atât de îndelungat sĕ fiă încă atât de recĭ raporturile între Maghiarĭ şi Croaţĭ, a căror ură, durere, încă şi adi e mare faţă de Maghiarĭ.* **Aşa se vede, că Khuen-Hedervary n'a isbutit cu pacificaţiunea“.**

Aceeaşĭ foiă spune, că în urma celor petrecute la Agram, raporturile între ministrul-preşedinte Banffy şi între Banul croat Hedervary, carĭ nicĭ până aicĭ nu erau prietinescĭ, acum s'au înăsprit mai mult, aşa că *orĭ unul, orĭ altul dintre ei va trebui sĕ se retragă*, deóre-ce împreună ei nu mai pot lucra; nu este însĕ eschisă posibilitatea, ca amêndoi sĕ cadă victimă incidentelor din Agram.

Şi fiind-că vorba vorbă aduce, cotoşmanul şi boerul stĕtură la taifas, şi se înţeleseră la cuvinte. Ei hotărîră ca sĕ vie Mătăhuz împĕrat, sĕ dea ochĭ cu fata boerului.

Intorcêndu-se cotoşmanul la stăpânul sĕu, îi spuse cum a isbutit în solia lui şi puseră la cale, ca în sĕrbătórea viitóre sĕ mérgă împreună.

Băiatul nu se putea domiri, cum de sĕ mérgă el aşa goloneţ. Éră cotoşmanul nu-i da rĕgaz sĕ se gândéscă la d'al de astea, ci îl lua cu vorba pe departe şi cu un cusur supţire îl făcea sĕ pricépă, că are sĕ fiă fericit.

Trecură dilele ca diua de erĭ şi venì sĕrbătórea aşteptată.

Cotoşmanu luà pe stăpânul sĕu şi plecà cu el în peţit. Merseră, ce merseră, şi ajungênd într'o pădure, aprópe de palaturile boerului celui cu fata, se opriră. Băiatul rĕmase adumbrit într'un crânguleţ verde, căcĭ era gol pistol. Éră cotoşmanul o rupse d'a fuga spre curtea boerului celui mare.

Cum ajunse, începù a striga cât îi lua gura: sărіţĭ! sărіţĭ! că ne-au jefuit hoţii!

Toţĭ cu totul eşiră sĕ vadă ce s'a întêmplat. Cotoşmanul abia rĕsuflând şi cu spaima în faţă, dise boerului:

— Da bine, boerule, în cuprinsul dumitale se póte, ca diua 'n amiada mare sĕ ne calce hoţii?

— Unde? Cum? Ce s'a întêmplat? întrebà boerul.

— Ce sĕ fiă? Écă tocmai, când veneam cu Mătăhuz împĕrat, stăpânul meu, sĕ-ţĭ vedem fata, o cétă de haiducĭ puse mâna pe noi, a jefuit pe stăpânu meu până la cămaşe; éră eu mĕ stracurai, şi pe icĭ mi-e drumul, alergai într'un suflet sĕ-ţĭ dau de veste, şi sĕ cer ajutor dela D-ta. Abia uite, am scăpat cu dilele.

— Bre! strigà boerul. Cum se póte una ca asta, ca sĕ jefuéscă hoţii, p'aprópe de palaturile mele, pe Mătăhuzul tĕu împĕrat? Sĕ sară cu mic cu mare într'ajutor!

— Acum este de prisos, Boerule. Tâlharii au luat'o la sănĕtósa. Mai bine dă-mĭ un rênd de haine, ca sĕ duc stăpânului meu, şi sĕ pótă veni până aci. Cât pentru tâlharĭ, fi pe pace, că va sci el ce sĕ facă pentru dênşii.

Luà hainele ce-i dete boerul şi se întórse la stăpânul sĕu. După ce îl îmbrăcà şi-l învĕţà cum sĕ se pórte la boerul, plecà cu dênsul.

Ajungênd, îi eşì boerul înainte şi-l primì cu tótă cinstea.

Când fură în casă, Mătăhuz împĕrat se tot uita pe dênsul. Ómenii casei începură sĕ şopoiască şi sĕ-şĭ dea cóte dicênd: orĭ că este prea fudul acest Mătăhuz împĕrat, séu că este prost.

Cotoşmanul, băgând de sémă, dise boerului: Mĕ rog sĕ nu-ţĭ fiă cu supĕrare; déră stăpânul meu n'a purtat până acum aşa haine próste. Numai de cât boerul poruncì sĕ-i aducă altele muiate numai în fir. Până una alta, Cotoşmanul se dete pe lângă stăpânul sĕu, şi pe furiş îi dete ghiold şi-i şoptì la ureche, ca sĕ ţiă sĕ nu se tot uite pe dênsul aşa ca proştii şi ca mojicii.

După ce se îmbrăcà cu hainele cele bune, el se ţinù bine şi nu se mai uità asupra lui; apoi intrară în vorbă, şi se isprăvì tréba cu bine.

Şi nicĭ că se putea alt-fel. Căcĭ ginerele, deşi era Mătăhuz împĕrat, déră boiul lui cel măreţ, chipul cel bine făcut şi alb ca zăpada, trupşorul lui cel tras ca prin inel şi înalt ca un brad, făcea mai mult de cât tótă împĕrăţia şi decât tótă boeria.

După ce se hotărî diua de cununiă, plecà. Până atuncĭ bietul flăcău se frământa cu gândul, ce o sĕ facă el şi unde o sĕ-şĭ ducă mirésa.

Cotoşmanul nu-i dedù respas sĕ se mai gândéscă, ci cu fel de fel de glume şi snóve îi furà gândurile şi l înveselea.

Când fù diua hotărîtă pentru cununiă, se duseră érăşĭ amêndoi. Boerul rĕmase încremenit. De unde se aştepta sĕ viă cu óste şi cu mărire ca un împĕrat, mĕ rog, îl vĕdù viind ca un cioflingar, şi începu a se îndoi şi a se codi sĕ dea fata după dênsul.

Cotoşmanul mirosi îndată cam cum merge şiretenia, şi luà pe boer d'o parte, dicêndu-i:

— Boerule, sĕ nu-ţĭ fiă paraxin unde ne vedĭ, că am venit numai amêndoi. Éca, éca, éca, cum merge tréba: curg foile de zestre ca plóia la părinţii lui Mătăhuz îm-

Coresp. „Gaz. Trans."

Bucuresci, 5 (17) Oct.

Stimate D-le Redactor!

In sfîrşit crisa ministerială, provocată prin dimisiunea junimiştilor din cabinet, şi care a ţinut aprópe două săptămâni, s'a resolvat în mod definitiv. Ministerul Catargiu şi-a dat dimisiunea în mânile M. S. Regelui, care a însărcinat cu formarea noului guvern pe d-l Dim. *Sturdza*, şeful partidului liberal-naţional. Noul minister, a căruia alcătuire vĕ este deja cunscută, a depus erĭ la 2 óre p. m. jurămêntul în mânile Regelui. După aceea s'a întrunit în consiliu de miniştri şi în urmă fiă-care din noii miniştri au luat în primire portofoliurile lor respective.

Despre încheierea acestei crise, devenită din crisă ministerială, crisă guvernamentală, se împărtăşesc următórele amĕnunte:

După cum v'am anunţat în ultima corespondenţă, liberalii au ţinut un congres intim în sala Hugo. In şedinţa de Mercurĭ d-l Sturdza deschise adunarea prin un discurs, în care ḑise, că Regele l'a încredinţat cu formarea cabinetului, îndemnând tot-odată pe partisanii sĕi la unire pentru binele patriei. Accentuă cu deosebire, că alegerile parlamentare vor fi libere, căcĭ acésta este prima datoriă, pe care trebue sĕ o împlinim cu sfinţeniă. A doua datorie este restabilirea domniei legilor. La sfîrşit d-l Sturdza face apologia lui Ión Brătianu. Discursul acesta a fost primit cu aplause îndelungate.

O mulţime de funcţionarĭ superiorĭ şi-au presentat dimisiunile, asemenea toţĭ prefecţii judeţelor în numĕr de 32.

In privinţa ocupării funcţiunilor mai înalte se dau ca sigure următórele: Prefect al Poliţiei Em. *Culoglu*; secretar general la ministeriul afacerilor streine d-l *Bl. V. Beldiman*, fost ministru plenipotenţiar; *Sichleanu* la finance; director al C. F. R. d-l Ionel *Brătianu*, fiiul marelui patriot Ión Brătianu.

In diplomaţiă nu se vor face deocamdată multe schimbărĭ. D-l Emil *Ghica*, ministru la Viena, va fi transferat la Petersburg, d-l Olănescu-*Ascanio* la Paris şi Tr. *Djuvara* la Roma. La Viena va numit d-l *Perechide*, fost ministru de esterne în cabinetul lui Brătianu etc.

In „Monitorul Oficial" de aḑĭ a apărut decretul de disolvare al Copurilor legiuitóre. Alegerile de deputaţĭ vor fi în 29, 30 şi 31 Octomvre; alegerile de senatorĭ în 3 şi 4 Noemvre. Camera şi Senatul vor fi convocate în sesiune ordinară la 15 Noemvre.

Preşedinte al camerei e designat d-l *Stolojanu*, fost ministru, ér al Senatului d-l G. *Mârzescu*, asemenea fost ministru.

Primar al capitalei va fi d-l P. S. *Aurelian*. Se mai vorbesce despre crearea unor noi funcţiunĭ şi adecă de sub-secretar de stat, după cum e in Germania, în Ungaria etc.

Multe şi vării sunt coniecturile, carĭ se fac în privinţa numĕróselor nouĕ numirĭ, ce se vor face în justiţiă şi administraţiă, dér nu le înregistrez, căcĭ au încă lipsă de confirmare.

Pe la tóte oficiile publice se observă multă lume, o parte aştéptă sĕ iésă, ér alta sĕ între în diferitele funcţiunĭ, deórece la noi împreună cu guvernele cad şi o mare parte de funcţionarĭ, carĭ nu sunt înamovibilĭ.

Noul ministru-preşedinte d-l D. *Sturdza* şi-a început cariera politică la 1857 ca secretar al Divanului ad hoc al Moldovei, şi in urmă secretar al caima-camiei de trei. La 1866 a fost ministru al lucrărilor publice şi agent diplomatic la Constantinopol. In 1876 a fost ministru în cabinetul I. Brătianu. A mai fost ministru în 1881, 1882 la esterne, şi în 1885 la instrucţiă. Dênsul este şi secretar general al Academiei Române. După mórtea lui I. Brătianu a fost ales şef al partidului naţional liberal. El este preţuit ca om activ, erudit şi ca bărbat de stat.

Intre membrii noului cabinet mai sunt încă doi, carĭ au mai fost miniştri: d-l Eugen *Stătescu* una dintre căpeteniile partidului, şi d-l P. *Poni*, care a mai fost odată ministru de culte. Ceilalţĭ sunt toţĭ pentru prima-óră miniştri.

Tótă lumea aştéptă sĕ-i vadă la lucru pe noii miniştri.

u. —

Cătră clerul şi poporul român din archidiecesa gr. or. transilvană.

Miron,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodoxe în Transilvania, şi metropolit al Românilor greco-orientalĭ din Ungaria şi Transilvania; consiliar intim al Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regescĭ.

Iubitului cler şi popor al archidiecesei mele transilvane: dar şi milă dela Dumneḑeu şi salutarea mea archipăstorescă!

Ḑiua de astăḑĭ, 1 Octomvre stilul nou, adecă 19 Septemvre stilul vechiu, va fi în viéţa statului nostru public şi în special în a bisericei nóstre ortodocse din Ungaria cu părţile ei transilvane, o ḑi epochală, pentru-că astăḑĭ întră în viéţă articolul de lege XXXI din anul 1894 despre dreptul matrimonial, prin care se întroduce şi în patria nóstră o instituţiune nouă, la noi până acum cu totul streină, adecă: căsĕtoria civilă, obligătóre pentru toţĭ cetăţenii statului, în ceea ce privesce încheierea şi desfacerea căsĕtoriilor; de asemenea tot astăḑĭ întră în viéţă articolii de lege XXXII şi XXXIII din acelaşĭ an, referitorĭ la religiunea pruncilor şi la matriculele de stat, tóte acestea de o gravă importanţă pentru viéţa nóstră bisericéscă.

Va fi de bună sémă cunoscut iubitului cler şi popor archidiecesan: cu câtă insistenţă au luptat la timpul sĕu în mai multe rêndurĭ archiereii bisericii nóstre ortodocse în legislaţiunea ţĕrii, alăturea cu prelaţii altor biserici, şi în perfectă armoniă cu opiniunea publică a tuturor fiilor credincioşĭ bisericii nóstre, ca sĕ împedece crearea legilor proiectate de guvernul ţĕrii cu caracter de reforme politico-bisericescĭ, şi cum totuşĭ am ajuns sĕ ne vedem astăḑĭ în faţa unor legĭ deja sancţionate, carĭ conţin partea cea mai esenţială a reformelor proiectate, şi în special conţin instituţiunea căsĕtoriei civile, de care noi mai cu sémă ne-am ferit, ca de un pericol evident pentru instituţiunile nóstre bisericescĭ.

Acum dér, când au sĕ între în viéţă legile menţionate, fiă ele cât da nefavorabile pentru interesele nóstre bisericescĭ, noi ca supuşĭ credincioşĭ ai Majestatei Sale augustului nostru monarch, şi ca cetăţenĭ loialĭ ai statului, datorĭ suntem sĕ le respectăm şi sĕ ne confirmăm lor până când vor fi în vigóre; de altă parte însĕ, ca creştinĭ bunĭ şi fii credincioşĭ ai bisericei ortodoxe, suntem tot aşa datorĭ a ne păstra simţul religios şi a ne salva instituţiunile canonice, privitóre mai ales la sacramentul căsĕtoriei, fără a ne pune în conflict cu legile statului, ceea ce este posibil şi depinde numai dela noi.

Ca sĕ ne putem face cât mai corect datorinţa în ambele direcţiunĭ, ce le atinsei, trebue sĕ cunóscem bine situaţiunea nouĕ, în care e pusă biserica nóstră prin reformele amintite, şi sĕ avem directive clare pentru ţinuta nóstră faţă cu acelea; decĭ urmând cu plăcere bunei înţelegerĭ, la care am ajuns cu preasânţiţiĭ fraţĭ episcopĭ şi cu consistoriul nostru metropolitan, vĕ adresez iubit cler şi popor acéstă epistolă pastorală, şi din capul locului fac apel la simţul vostru religios, pe care mĕ raḑim cu totul, când vin sĕ vĕ pun în vedere modul, cum faţă cu legile din cestiune putem fi şi de acum înainte tot aşa de bunĭ cetăţenĭ ai statului, ca şi firmĭ credincioşĭ ai sântei nóstre bisericĭ.

Ocupându-ne în prima liniă cu instituţiunea căsĕtoriei civile, trebue sĕ fim bine orientaţĭ, că legea statului consideră căsĕtoria civilă de suficientă şi cu deplină valóre pentru stat; dér nu opresce, nicĭ nu eschide căsĕtoria bisericéscă, care la noi se face prin cununia rituală, ca act sacramental, ci din contră în óre-care mod o recomândă chiar, însĕ numai după premergerea căsĕtoriei civile; avem decĭ reservată libertatea, ca credincioşii bisericii, numai cât au sĕ facă mai întâi actul civil după legea civilă, căcĭ la din contră cei vinovaţĭ sunt espuşĭ prin lege la pedepse grave.

De-asemenea legea statului nu opresce, ca cei ce au motive grave pentru desfacerea căsĕtoriei, sĕ nu-şĭ pótă grigi afacerea lor divorţială şi la forurile bisericescĭ; dér insistă şi aicĭ la principiul sĕu, ca desfacerea căsĕtoriei civile sĕ se decidă la tribunalele civile cu deplină valóre în sfat; decĭ şi aicĭ avem libertatea forurilor bisericescĭ de a se pronunţa în afacerĭ divorţiale după principiile bisericii şi după normele canonice, numai cât sentenţele forurilor bisericescĭ în afacerĭ divorţiale numai atuncĭ vor fi în faptă esecutabile, décă ele în fond vor fi de acord cu sentenţele tribunalelor civile.

Étă dér, că în ceea ce privesce încheierea şi eventuala desfacere a căsĕtoriilor, legea civilă ne pune şi pe noi într'una cu toţĭ ceialalţĭ cetăţenĭ ai statului pe un teren nou, strĕin de biserică: dér absolut nu ne opresce ca sĕ nu ne folosim şi de acum înainte în ambele direcţiunĭ de instituţiunile nóstre bisericescĭ, cu precauţiunile indicate mai sus; aşa-dér pentru a se susţiné şi pe viitor principiile şi instituţiunile canonice în afacerile matrimoniale ale credincioşilor noştri, nu se recere altă, decât o viuă interesare din partea clerului pentru susţinerea acelora, şi un devotament religios din partea credincioşilor noştri, carĭ voesc a sĕ căsĕtori, eventual a se divorţa; întrunite ambele acestea condiţiunĭ, legea civilă póte sĕ ne facă unele greutăţĭ în viéţa practică, dér nu ne va puté sparge solidaritatea nóstră bisericéscă.

Ceea ce ne face îngrijirĭ seriόse în noua situaţiune, este: că în faţa ispitelor de multe felurĭ, la carĭ probabil va fi espus poporul nostru după întroducerea căsĕtoriei civile, nu ne simţim destul de sigurĭ, că nu se vor afla printre credincioşii bisericii nóstre câte unii, carĭ fiă pentru cruţarea timpului, fiă pentru alte interese particulare, se vor lipsi de bunul simţ religios, şi ignorând disciplina bisericii, se vor mulţămi la încheierea căsĕtoriei numai cu actul civil, fără cununiă bisericéscă, ceea ce apoi va fi motiv de ajuns, ca unii ca aceştia sĕ fiă eschişĭ din tóte corporaţiunile nóstre bisericescĭ.

Dér şi mai marĭ îngrijirĭ ne face legea civilă în ceea ce privesce desfacerea căsĕtoriilor, pentru-că este de prevĕḑut, cum după întrarea în viéţă a dreptului civil matrimonial, încurcăturile în afacerile divorţiale şi ispitele de tot felul, ce au sĕ vină asupra credincioşilor noştri, vor fi tot mai multe şi mai grele, în cât părţile litigante vor trebui sĕ fiă insufleţite în mĕsură mare de un simţ bun religios, ca lor sĕ nu le fiă de ajuns sentenţa tribunalelor civile, ci sĕ-şĭ derive afacerile lor divorţiale şi la forurile bisericescĭ, carĭ au a tracta partea sacramentală a căsĕtoriei; ér nefăcênd acésta, părţîle litigante ar veni în colisiunĭ grave cu biserica, carĭ şi în casurĭ de acestea pot provoca eschiderea celor renitenţĭ din tóte corporaţiunile nóstre bisericescĭ.

(Va urma.)

Sânţire de biserică.

Din Chior, 12 Octomvre 1895.

O ḑi de veseliă, o sĕrbătóre românéscă a fost pentru noi ḑiua de 20 Sept. n. c. când s'a sânţit biserica românéscă gr. cat. din *Hăşmaş-Lăpuş*, în fostul distr. al Cetăţei de pétră (Chioarul). Românii din acéstă comună au avut nobila ambiţiune, de-a nu se lăsa mai pe jos de conlocuitorii lor reformaţĭ, carĭ au de mult biserică de pétră, şi aşa cu puterĭ unite, după multe greutăţĭ, cu carĭ au avut a se lupta, au isbutit a

---

pĕrat. Eră el nu voesce nicĭ în ruptul capului sĕ ia pe alta fată, de cât pe fata dumitale. Părinţii se împotrivesc la una ca asta. Eu însĕ l'am îndemnat şi-l îndemn mereu sĕ te aibă de socru. Veḑĭ că sciu eu, ce sciu. Casă ca a dumitale şi cinstită, şi lăudată nu se mai găsesce pe lume; şi flăcău ca Mătăhuz împĕrat ba, ba, ba, mai la rar. Apoi casă ce o sĕ ţie astă păreche, are sĕ fiă fără sémă. Pentru acésta şi stăpânul meu, ascultându-mĕ, s'a hotărît sĕ o ia fără voia părinţilor şi sĕ tragă la moşiile lui, sĕ trăiască acolo ca un boer mare.

— Frumos cuvintezĭ tu, déră eu sciu, că binecuvêntarea părinţilor întăresce casele fiilor.

— Déră mai este şi altă poveste, rĕspunse cotoşmanul. Cu sluta în vatră, casa ajunge sĕ fiă cu uşa prin pod şi cu ferestrele pe sub pat. Mai bine:

Sĕ muncescĭ
şi sĕ trăescĭ,
şi ce-ţĭ place sĕ iubescĭ.

— Cam ai dreptate, tu. Déră mĕ bat gândurile sĕ mai amânăm nunta.

— Fiă şi aşa. Nu mĕ împotrivesc. Eu însĕ te sfătuesc sĕ nu perdĭ din mână un giuvaer ca acesta, ce ţi-l trimite Dumneḑeu. Norocul când pică omului, atuncĭ sĕ scie sĕ-l apuce şi sĕ-l păstreze.

— Ei, aide, de! aide. M'ai biruit cu limbuţia ta.

Tóte fiind gata, se cununară şi făcură o nuntă, de se duse vestea în şépte sate.

Trei ḑile şi trei nopţĭ ţinură veseliile. A patra ḑi trebuea sĕ mérgă cu nunta la moşiile lui Mătăhuz împĕrat.

Acesta se perduse cu totul. Nu scia ce sĕ facă; nu scia nicĭ ce mai vorbesce de ruşine.

Cotoşmanul se dete pe lângă dênsul şi îi ḑise: ţine-ţĭ firea, omule, nu fi copil. Am îngrijit eu de tóte. Ţie sĕ nu-ţĭ pese de nimic. Sĕ tacĭ din gură şi sĕ te laşĭ sĕ te ducă unde oi ḑice eu.

Mai veni niţel inima la loc lui Mătăhuz împĕrat, când auḑi graiurile cotoşmanului. Nu se putea domiri însĕ cum va face el, şi la ce moşii îl va duce.

Tóte se puseră la cale. Tóte erau pregătite pentru plecare. Ginerele şi mirésa se urcară în căruţă, şi porniră. Cotoşmanul însĕ o apucă înainte şi ḑise vizitiilor sĕ se ţie pe urma lui, că el îi va călăuzi.

Aşa făcură. Apucară pe câmpii, unde mii de floricele împodobea pămêntul. Vêntul abia adia şi clatina uşurel frunḑele pomilor, ce se aflau icĭ şi colo în calea lor. Brotăceii orăcăiau în depărtare. Din când în când cânta în partea dréptă. Pasĕrile ciripeau; éră privighetorile prin crânguleţele înflorite, trăgea nisce gémparale de-ţĭ lua auḑul.

Cotoşmanul mergea înainte şi aşa de iute, în cât căruţele nu se puteau ţinea de dênsul. Aci pierea ca o nălucă, aci se învârteja înapoi şi făcea semn pe unde sĕ apuce.

Pasă-mi-te, călăuḑind, el făce dresurile înainte. Intêlnind ciredile de vite ale unor smei, el spuse văcarilor ce sĕ ḑică, când îi vor întreba cine-va ale cui sunt ciredile, că de unde nu, peirea capului, ce va cădea peste dênşii de la Dumneḑeu va fi grόznică. Intêlnind turmele, spuse aşijderea ciobanilor, ce sĕ ḑică şi ei, căcĭ de unde nu, muma pădurei îi va chinui, băgându-le mânile în căldarea cu jăratic, până vor muri, şi sufletele lor vor ajunge la muncĭ nesfîrşite.

Bieţii ómenĭ, de spaimă, şi sciind, că gura nu-i ţine chirie, spuse celor ce îi întrebară, precum îi învĕţase cotoşmanul, carele era în chip de om.

Ajungênd căruţele, ómenii miresei întrebară pe văcarĭ, când vĕḑură sumedenia de ciredĭ:

— Ale cui sunt ciredile astea, fârtaţilor?

— Ale cui sĕ fiă? rĕspunseră văcarii, écă ale lui Mătăhuz, împĕrat.

Se minunară toţĭ de bogăţiile acestui împĕrat. Mergênd mai 'nainte, dete de nisce turme de oi. Şi atâtea de multe erau, încât nu le putea cuprinde cu ochii. Intrebând:

ridica o biserică destul de frumósă și împodobită după cerințele timpului de adĭ. S'a început edificarea sub păstorirea preotului *Ioan Nistor*, adĭ preot în Capnic-Baia, fiind curator dătător de sémă Vasiliu *Dragoșiu*, adv. în Șomcuta-mare. S'a isprăvit clădirea sub actualul preot Ioan *Bohățiel*, care mult a conlucrat la ajungerea scopului.

Sânțirea s'a sĕvêrșit prin M. O. D-n *Serb*, protopopul Șomcutei marĭ, ca încredințat din partea Ven. Ord. Gherlan, însoțit de preoții: Breban, Marc, Coza, Pinte și Butean.

In diminéța ḑilei cam la 7 óre, poporul în frunte cu părintele Bohățiel, cu praporii bisericescĭ, îmbrăcațĭ sĕrbătoresce și cu tótă evlavia înrădĕcinată în inima Românului, au eșit până la marginea comunei întru întêmpinarea delegatului, care, după o frumósă vorbire de bineventare a harnicului părinte Bohățiel, a mulțămit prin o vorbire frumósă în numele Prea Sânției Sale Episcopului. Am vĕḑut lacrimĭ din ochii poporului, la vorbirea delegatului!... S'a amintit cu părere de rĕu și împrejurarea, că protopopul acestui tract, M. O. D. Teodor Indre, fiind greu bolnav, n'a putut lua parte.

După finirea utreniei, la 8 óre s'a luat prin preotul Butean „rĕmasul bun" dela vechia bisericuță de lemn; apoi s'a făcut sfințirea apei, s'a binecuvêntat o cruce dinaintea bisericei nouĕ etc., începêndu-se la 9 óre serbarea s.-tei liturgii în noua biserică. Popor adunat era până la 4000. Cântările la s. liturgiă au fost esecutate bine, în 4 vocĭ, de *„Corul plugarilor românĭ din Șomcuta-mare"*, dirigiat de d-l *Eliă Pop*, înv. pensionat.

Cine urmăresce serios și cu băgare de sémă la ast-fel de ocasiunĭ impresia cântărilor armoniόse, în cor, asupra poporului, în asĕmĕnare cu cele esecutate de bieții cantorĭ, monoton și fără de nicĭ o regulă, póte fi convins pe deplin despre lipsa înființărei de corurĭ în fiă-care comună românéscă. O însuflețire te cuprinde, vĕḑênd privirile mulțimei atêntite neîntrerupt la cei ce cântă în cor. Durere însĕ, că în institutele nóstre preparandiale confesionale se pune prea puțin pond pe învĕțarea notelor. Despre acésta însĕ de altă-dată.

După cetirea Evangeliei, protopopul Serb, urcându-se la amvon, rosti o predică plină de învĕțăturĭ morale, practice; ba icĭ — colea și naționale. A fost cam lungă, ce e drept, acea vorbire, însĕ totușĭ neobositóre, așa că ai fi tot ascultat'o.

Pe la 1 óră d. am. eșind din biserică a urmat banchetul, destul de bine arangiat, dér, durere, destul de slab cercetat. Toaste au fost multe și tóte bune. Séra a urmat balul, ceva mai bine cercetat, însĕ nu după așteptare. Din inteligința civilă abia am vĕḑut pe: fam. Barbul din Mociră, Peteri din Hideaga; Bucșa not. din Colțirea; Dragoș not. din Hideaga; Buda funcționar din Șomcuta-mare; Vasiliu Dragoșiu și Dr. Olsovschi, adv. din Șomcuta. Ceialalțĭ au fost preoții din jur și câțĭ-va învĕțătorĭ.

Ch.....

In contra maghiarisărei numelor.

Am promis Dumineca trecută, că vom aduce și un șir de nume de acelea, carĭ până acum nu sunt traduse pe ungeresce. Unele dintre ele nicĭ nu se vor puté traduce așa ușor, de aceea ar fi bine, ca părinții românĭ sĕ alégă cam ast-fel de nume pentru fiiĭ lor. Étă-le:

Agapia
Ageu
Alexandra (Sanda)
Amalia
Anastasia
Andronic
Angelofir
Anisie
Apolonia
Artemon
Atanasia
Atinogen
Aureliu
Aquilina
Barbu
Bosioc
Branduşa
Bucura
Bumbu
Calina
Calinic
Camil
Casian
Catina
Ciril
Claudia
Coman
Constanța
Coriolan
Corneliu
Cornelia
Cristina
Cumbria
Damaschin
Danița
Decebal
Demetria
Dionisia
Dobra
Domnica
Dorina
Doroteiŭ
Drăgan
Dragomir
Drușila
Doșan
Elefteria
Emilia
Emilian
Eudochia (Dochia)
Eudochim
Eufemia
Eugenia
Eutimia (Istimia)
Eva
Fabriciu
Felicia
Fevronia
Filaret
Filotea
Firona
Florian
Florica
Florin
Florina
Gabriela
Galaction
Haralampie
Ilarion
Isidor
Ispana
Ispas
Ispasa
Ioachim
Iordan
Iuga
Iustina
Ivan
Laudan
Laura
Laurenția
Leonida
Letiția
Liciniu
Livia
Liviu
Longin
Lucian
Lucreția
Luciana
Macrina
Marian
Matrona
Mavrodin
Melania
Mihnea
Mircea
Miron
Minodora
Movilă
Murgilă
Mura
Natalia
Nichita
Novac
Neagoe
Octavian
Olimpia
Opreana
Otilia
Orațiu
Ovidiu
Pacomie
Panteleimon
Paraschiva (Chiva)
Paulina
Pelagia
Penelopa
Persida
Pompiliu
Pruna
Regulus
Rem
Remigiu
Romul
Rusalina
Sabin
Sabina
Samfira
Samfir
Scevola
Scumpina
Semina
Septimiu
Sidonia
Silagia
Sisoe
Spiridon
Sofronia (Fronia)
Stana
Stanca
Steriu
Sterian
Steriana
Tațiana
Terentie
Teodora
Tițiana
Titu
Traian
Trăilă
Trandafir
Trifon
Tuliu
Valeriu
Valeria
Versavia
Veturia
Victoria
Vintilă
Virgil
Vladimir
Voicu
Voica
Volumnia
Xenia (Senia)
Zenobia
Zoe
Zosim
Zorilă.

Literatură.

Ḑilele acestea a apărut din Tipografia A. Mureșianu: **Gramatica Limbei românescĭ** *(Fonetică și Ortografiă. Etimologie. Sintacsă. Sti.)* întocmită în douĕ cursurĭ concentrice pentru școlele poporale de **Iŏn Dariu**; *Cursul II* pentru *anul al 5-lea și al 6-lea de școlă*, pentru școla de repetițiune, de adulțĭ, școle civile etc. *Editura autorului*. Recomandăm acéstă carte atențiunei deosebite a d-lor învĕțătorĭ. Intr'unul din numerii viitorĭ vom face o dare de sémă asupra ei. De-altmintrelea d-l autor e cu mult mai bine cunoscut în cercurile nóstre didactice, decât sĕ se pótă trage la îndoélă valórea cărții, de care vorbim. Se póte procura dela autorul cu prețul de 30 cr.

*

O frumósă și bogată colecțiune de **„Predicĭ pentru Duminecĭ"**, scrise de regretatul și distinsul orator *Iustin Popfiu*, a apărut în editura tipografiei „Aurora *A. Todoran*" din Gherla (Szamosujvár). In tomul I se află vre-o 47 de predicĭ, dintre carĭ parte au apărut în „Amvonul", parte sunt scóse din manuscrisele rĕmase de fericitul Popfiu. D-l Iuliu Sabo, care a arangiat pentru tipar aceste predicĭ, a făcut un bun serviciu clerului, realisând prin acésta o vechiă dorință a preoțimei nóstre Tiparul e curat și frumos, hârtia fină. Prețul unui esemplar constătător din vre-o 500 pagine format mare, este 2 fl. 20 cr.

*

„Merceologia și Technologia pentru scólele comerciale, profesionale și studiu privat", de prof. *Arseniu Vlaicu*, Brașov. Tiparul tipografiei Archidiecesane din Sibiiu, 1895. Acest op de mare și netăgăduită valóre se estinde pe 895 pagine, cuprinḑênd 57 colĭ de tipar compres și legibil, având și o mulțime de ilustrațiunĭ. O lucrare de feliul acesta n'a apărut până acum în limba românéscă. Prețul 5 fl. v. a. Se află de vêndare la Libraria N. Ciurcu din Brașov.

*

In tipografia „A. Mureșianu" din Brașov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit și pădurit, de *Ioan Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vêndare la tipografia A. Mureșianu" în Brașov, și la libraria d-lui Nicolae Ciurcu, Brașov.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 19 Octomvre. Erĭ séra s'a ținut aicĭ o adunare generală a studenților maghiarĭ, în care se dete espresiune celei mai adêncĭ indignărĭ și celui mai mare dispreț pentru ofensa făcută stégului național maghiar în Agram.

Agram, 19 Octomvre. Până acum au fost ascultațĭ 70 studențĭ, dintre carĭ 30 rĕmaseră în închisóre. Intre poporațiune s'a pornit o mișcare, ca sĕ se concheme o mare adunare a burghesimei, în care burghesii sĕ declare, că ei s'au abținut dela demonstrațiunile arangiate la monumentul lui Iellacicĭ. Pentru predarea acestei declarațiunĭ sĕ fiă trimisă o deputațiune la Budapesta.

Regule de aur.

„De sfat bun și prietin credincios tot-déuna avem trebuință", ḑice cine-va cu drept cuvênt. Sfatul bun adeseorĭ e mai scump decât aurul, și sunt întêmplărĭ, în carĭ sfatul bun plătesce doi prietinĭ de Dómne ajută și o sută de rudenii rele.

In lumea largă abia cred, că se află țéră, unde sfatul bun și cuvêntul aflat la timpul sĕu sĕ fiă mai prețios, decât în țéra nóstră; căcĭ nicăirĭ dóră acestea nu se cer mai cu stăruință, ca tocmai aicĭ, unde la tot pasul ne întêlnim cu bine puțin și cu rĕu mult, cu bucurii rarĭ și cu suferințe dese, cu fericițĭ puținĭ și cu nefericițĭ fără numĕr, cu mulțimea săracilor și a neînvĕțaților de tótă sémа.

Séu vețĭ ḑice: *„E ușor a da sfat bun, căcĭ el nu-i pe banĭ, dér e anevoiă a-l păḑi"*. Fraților! Nu vĕ înșelațĭ. Inșelarea de sine e ca somnul bolnavului, după care urméză rĕndul durerilor marĭ. Décă e adevĕrat, că plătesce banĭ tot ceea ce ajută spre a câștiga banĭ, atuncĭ nu putețĭ tăgădui, că e de lipsă tot ceea-ce ne ajută sĕ eșim din lipse și năcasurĭ. Și unde este omul, care sĕ nu aibă lipse? Unde este acela, care sĕ respingă dela sine banii, orĭ mânile ajutătóre, carĭ îl scot din lipse? Sfatul bun decĭ e: ban, prietin, mână ajutătóre, séu orĭ-ce voițĭ. Cine are urechĭ de audit, sĕ audă.

Nu-i lucru nou, ce vĕ spun eu, fraților! Mulțĭ l'au ḑis înaintea nóstră și-l vor ḑice după noi, căcĭ sfatul bun în orĭ-ce timp și la orĭ-ce popor e de lipsă. Insĕmnările folositóre și regulele pline de înțelepciunea vieții, carĭ airea au adus mult și la mulțĭ bine, pot și la noi negreșit sĕ aibă urmărĭ bune. De ce óre noi sĕ fim osêndițĭ la vecĭnică sĕrăciă? De ce nouĕ sĕ nu ne placă învĕțăturile sănĕtóse ale timpului și ale pățaniei?

Nu, eu, și cu mine mulțĭ, credem tare, că Dumneḑeu a păstrat și pentru națiunea nóstră timpurĭ mai fericite. Dér sĕ nu uitațĭ, că Dumneḑeu lucră prin mijlóce și mai de aprópe, prin noi înșine; decĭ se ḑice: *„ajută-te, și Dumneḑeu te va ajuta"*.

Unele lucrurĭ sunt din firea lor așa, că cu cât se spun mai de multe-orĭ, cu atât se înplântă mai adênc în inima omului, întocmai ca și cuiul, care cu cât îl batem mai tare, cu atât merge mai afund în lemn, séu părete. Așa stă lucrul mai vêrtos cu acele regule ale vieții, de a cărora păzire și urmare atêrnă fericirea nóstră pământéscă. Decĭ:

1) *„Timpul e ban"* ḑice Englesul practic. *„Cine are timp, are viață"* ḑice Nĕmțul iscusit. In ḑicerile aceste zace atâta înțelepciune, încât adese-orĭ cu anevoie o aflăm în cărțĭ întregĭ. Insĕmnați-vĕ bine, că ḑice-

---

— Ale cui sunt aste turme? prietenilor.

Ciobanii rĕspunseră:

— Ei, Dómne! Ale cui sĕ fiă? Ale lui Mătăhuz împĕrat sunt, și încă astea nu-s nimic!

Când audiră una ca acésta, toțĭ se loviră cu mâna peste falcă. Ei nu mai putură sĕ-șĭ stăpânéscă mirarea și fericirea pe miréså, că a dat peste un bărbat așa de june, frumos și bogat.

Eră Mătăhuz împĕrat tăcea mâlcă, și înmărmurit de cele ce vedea. Audea și i-se părea că viséză, ér nu că sunt aevea cele ce arătau ochilor lui.

Cotoșmanul se mândrea și se fălea cu bogățiile stăpânului sĕu. Când, éră nu se mai vĕḑu. Nu se sciu ce se făcu. Pare că intrase în pĕmênt.

El însĕ dete o repeḑitură înainte. Și ajungênd la palaturile smeilor, pe ale căror moșii erau, le ḑise cu graiŭ îngroḑit: Fugițĭ, Smeilor, și vĕ ascundețĭ, căcĭ étă că vine Ilie, Pălie sĕ vĕ potopéscă, sĕ vĕ pârjoléscă și după el Luceflenderu sĕvĕ ia sufleghetu.

Rĕcorĭ de gróză cuprinse pe smei când audiră pe neașteptate o veste așa primejdiósă. Nu scia încotro sĕ se dea d'o parte până va trece acest pârjol ce le spunea Cotoșmanul.

Acesta se prefăcu a le fi prieten și a le da sfaturĭ bune. Vorbele lui atâta îi ametise, în cât de spaimă, pare că le luase pânḑa de pe ochĭ și se perduseră cu totul.

Atuncĭ le ḑise cu grăbire și cu o prefăcută grije:

— Venițĭ, venițĭ, mai iute încoa, sĕ vĕ ascund eu în șira asta de pae din bătătură.

Bieții smei, atâta se speriaseră în cât nu mai sciau ce face. Se lăsară sĕ-i sĕ-i ascundă.

Cotoșmanul îi băgă în șira de pae, și îi dete foc. Indată văpaia se urca până la cer; éră bieții smei țipau de usturime în para focului de sĕ plângĭ de milă. Țipară ce țipară, déră odată cu focul li-se stinse și lor glăsciorul și se făcură scrum.

Atuncĭ écă și nunta întră pe pórta palatului. Slugile spuseră și ele, după cum le învĕțase Cotoșmanul, că palaturile astea sunt pe moșiile lui Mătăhuz împĕrat.

Când intrară în palat, ce sĕ vedĭ dumneata? Bogăția de pe lume era acolo. Păreții numai în aur poleițĭ. Pardoséla era de cleștar, éră învălitórea era de acióe și de plumb.

Se mai minunară o tónă ómenii, ce însoțiră pe miresa.

După ce se așeḑară tinerii, ómenii se întórseră la Boer și-i povestiră tot ce vĕḑură. Boerul nu se căi, că și-a dat fata lui Mătăhuz împĕrat. Ei acesta se mira de unde și până unde sĕ-i vie lui acea bogăție. Trăiră în pace și în veseliă părechia nuntită, și or fi trăind și astăḑĭ de n'or fi murit.

Eră eu încălecai p'o șea, etc.

(Din colecțiunea lui P. Ispirescu.)

rile aceste sunt scóse din vieţa poporului şi sunt adeverite prin proba timpului. La tóte popórele se află în alte cuvinte ḑise adevĕrurile acestea: *„Timpul e comóra cea mai preţuită“*; *„Inţelepta întrebuinţare a timpului e singura cale, ce duce spre fericire“*. Şi străbunii noştri au fost pĕtrunşĭ de adevĕrurile acestea, căcĭ dela ei nĭ-a rĕmas ḑicala: *„Cel ce se scólă de dimineţă, capĕtă banĭ în straiţă“*.

2) *„Nicĭ odată sĕ nu intârḑii a cumpĕra marfa, cu care te îmbiie, şi a vinde pe aceea, ce se caută“*. La întêmplarea dintâiu vei cumpĕra ieftin, la a doua ţi-se plătesce bine. Un neguţător avut mărturisì, că averea lui are a-o mulţămi numai faptului, că a sciut sĕ păzéscă regula pomenită mai sus.

3) *„Cheltuelile mĕrunte făcute adese-orĭ, mai curênd golesc punga, decât cele marĭ făcute arare-orĭ“*. Décă pe fiă-care ḑi ai risipit numai un creiţar, în restimp de un an vei fi mai sĕrac cu 365 creiţarĭ. Cheltuelile de un creiţar se prefac în urmă obiceiu, şi sĕ sciţĭ, că e mai uşor a înghiţi un ou, decât a te desbăra de o datină rea.

4) *Câştigurile mai mĕrunte, décă se întêmplă adese-orĭ, aduc mai mult folos, decât cele marĭ, dér mai arare-orĭ“*. — Pofta peste mĕsură de a câştiga e un fel de înşelare, şi uşor póte aduce pagubă. Cel înţelept nu va suferi sĕ fiă şi a doua-óră înşelat, şi décă a băgat de sémă, că s'a fript, de altădată merge la neguţător mai de omenià. Sĕ nu-ţĭ dai averea în arêndă prea mare, căcĭ arêndaşul va stórce pentru sine câştig cu orĭ-ce preţ, numai sĕ nu rĕmână de pagubă, şi tu vei primi averea îndĕrĕpt stórsă de tótă mĕduva.

5) *„Care-şĭ dă banii pentru multe nefolositóre, lucră ca şi când i-ar arunca în noroiu“*. Uneltele fără folos sunt capital mort, care necum sĕ aducă câştig, dér din ḑi ce merge scade. Decĭ, nu băgaţĭ banii în lucrurĭ sclipiciόse pe dinafară, cu carĭ se fălesc cei din cetăţile marĭ. Sĕ sciţĭ, fraţilor, că mulţĭ cetăţenĭ flămânḑesc pe lângă uneltele lor îngrămădite pentru pompă. Căutaţĭ dér mai pe sus de tóte, ca nu cum-va, cumpĕrând lucrurĭ nefolositóre, sĕ fiţĭ siliţĭ a vinde şi cele de folos. Banii numai atuncĭ folosesc, décă âmbli sĕ câştigĭ cu ei alţii, — cu banĭ sĕ câştigă banii. Cel ce ţine în ladă banii adunaţĭ de mai mulţĭ anĭ, acela nu se înşelă numai pe sine, ci şi pe de-apróple sĕu.

6) *„Sĕ iai scrisóre, décă ai plătit cui-va banĭ, şi sĕ nu-ţĭ laşĭ contractul la creditorul tĕu“*. Pe fruntea nimĕnuia nu e scris, că va trăi cât e lumea. Póte că împrumutătorul de omenià sĕ móră, şi moştenitorii lui sĕ-ţĭ céră încă odată datoria. Ómenii uită uşor douĕ lucrurĭ: că li-s'a plătit datoria şi că sunt datorĭ.

Eată câte-va din regulele de aur, pe carĭ le recomand în luarea de sémă mai ales a fraţilor mei Românĭ dela sate. Mult pot folosi celor ce le vor urma, şi vai de aceia, carĭ vor rîde de ele.

Dela ţéră.

ECONOMIA.

Starea nóstră economică.

(Fine.)

Pe când plugarii mai harnicĭ şi cu dare de mână ară acum pămêntul cu puterea aburului, ér de ogor ară cu mult mai afund, ca pe la noi, ceea-ce încă ajută fórte mult buna rodire, pe atuncĭ la noi mulţĭ mai numai sgariă pămêntul şi la ogor, aşa încât cresc şi se desvóltă o mulţime de buruenĭ stricăciόse prin holde.

Cine nu scie apoi, ce influinţă mare are şi sĕmênţa asupra rodirei, — influinţă, asupra căreia s'au cugetat de mult plugarii învĕţaţĭ, alegênd bărbătesce sĕmênţa prin triure şi mai îmbunĕtăţind'o şi într'alt fel, ér pentru ca sĕ pótă fi sĕmĕnată la o adêncime potrivită, şi numai câtă e de lipsă, s'au întrodus maşinele de sĕmĕnat, carĭ se privesc acum pretutindenea ca cele mai însĕmnate instrumente economice.

In legătură cu acestea, ar trebui sĕ se dea şi fênaţelor naturale şi măestrite mai multă atenţiune; ar trebui sĕ se risipéscă bărbătesce muşinóele în tóte tomnile, sĕ se lăzuéscă cele pline de tufe şi răchite, sĕ se facă şanţurĭ (canalurĭ) pentru scurgerea celor băltóse şi mărăştinóse, ér cele sterpe de iérbă ar trebui sĕmĕnate şi, décă sunt mai în apropierea rîurilor curgĕtóre, în timp de secetă sĕ fiă udate.

In rênd cu acestea, ar trebui întroduse şi lăţite mai tare şi fênaţele măestrite, în carĭ sĕ se cultive măzăriche, trifoiu, luţernă şi alte ierburĭ sĕmĕnate, carĭ, după cum se scie, dau un nutreţ mai bun, mai mult şi mai preţios, ca cele naturale. Ast-fel am avut ocasiune sĕ vĕd vêndêndu-se un car de fên bun cu preţul de 10 fl., pe când un car de trifoiu uscat am vĕḑut, că s'a vêndut de douĕ-orĭ aşa de scump.

Trecênd la economia vitelor, s'ar puté face asemenea mai multe îmbunĕtăţirĭ, pe unde értă împrejurările. In loc de a ţiné câte 6—8 vite de un soiu mai de rênd, ar fi mai bine de multe-orĭ a ţiné numai câte 3—4 de un soiu mai bun, şi mai ales cu carĭ s'ar puté cruţa apoi o parte însĕmnată a nutreţului. In privinţa acésta încă n'ar strica, décă am fi mai prevĕḑĕtorĭ, ca sĕ nu ţinem nicĭ odată vite mai multe, decât avem nutreţ, căcĭ mai cumpĕrând şi fân în primăvară, când mai tot-déuna e foc de scump, nu se plătesce economia vitelor.

Pe lângă economia vitelor mai marĭ, ar trebui sĕ se ţină şi créscă mai multe animale mĕrunte, precum sunt porcii şi oile, carĭ se pot vinde aprópe orĭ şi când, şi ast-fel economul póte ajunge mai uşor la parale, decât când e silit a-şĭ vinde vite de cele marĭ sĕu bucate. Cu deosebire pe crescerea şi îngrăşarea porcilor ar trebui sĕ se pună grija cea mai mare, şi în loc de a vinde bucatele lesne de cele mai multe-orĭ, mai bine ar fi sĕ se îngraşă cu ele porcii sĕu chiar şi alte vite mai marĭ, carĭ vedem şi scim, că se plătesc mai bine.

Pentru-că trebue sĕ ne însemnăm bine şi aci: cu cât póte sĕ producă cine-va mai mult şi mai bun, cu atât va fi mai preţuit şi mai băgat în sémă, şi din contră, cu cât va produce mai puţin şi mai rĕu, cu atât va fi mai despreţuit şi mai nebăgat în sémă.

Sĕ căutăm déră, ca aşa sĕ înaintăm starea nóstră economică, ca nici-odată sĕ nu avem causă de-a ne plânge în contra ei, ci tot-déuna sĕ fim preţuiţĭ şi băgaţĭ în sémă, ca nisce plugarĭ harnicĭ, carĭ sciu sĕ producă nu numai pe séma lor, ci chiar şi pentru trebuinţele altora.

I. Georgescu.

MULTE ŞI DE TOATE.

Copiiĭ şi tutunul.

Un ḑiar din Paris scriind despre patima de a fuma, ce acum începe a-se lăţi şi între ómenĭ tinerĭ, ḑice că în oraşe marĭ, şi mai ales în capitala Franciei, ḑi de ḑi veḑĭ nu numai ómenĭ mai tinerĭ, ci chiar copii micĭ cu ţigare în gură.

Uşor îşĭ póte gândi orĭ-cine, că tutunul pentru copii e venin, şi mai ales că ei fuméză pe ascuns, când stomacul li e gol, ceea ce strică şi mai mult.

Un inspector de şcólă făcù observarea, că cei mai mulţĭ copii de şcólă din cercul sĕu mirósă a tutun. Directorul unui institut asigură, că jumĕtate dintre băeţii de şcólă, în etate de 12—18 anĭ se dau patimei fumatului. Sunt chiar şi de aceia, carĭ fuméză în etate de 10—12 anĭ.

Copiiĭ fumătorĭ de regulă sunt lenoşĭ şi osteniţĭ la spirit. Nu lucră şi nu se jócă. La nimica nu află bucurià şi plăcere.

De aceea în diferite ţĕrĭ s'au luat mĕsurĭ contra acestui mare rĕu. Astfel în cantonul Freiburg din Elveţia nu-i este permis nicĭ unui tînĕr sĕ fumeze înainte de a ajunge etatea de 16 anĭ, căcĭ altmintrelea se pedepsesce cu 1—9 francĭ. In Alsacia-Lorena se pedepsesc copii fumătorĭ cu 3—12 francĭ. In America se pedepsesc cu 50—250 francĭ. Se înţelege că pedepsele ating pe părinţĭ şi pe vênḑĕtorii de tutun.

*

Paiangenul concurent al vermelui de mătase.

Revista sciinţifică *„La Nature“* aduce scirea, că în insula Magaşilor din Madagascar s'a găsit un paiangen anume *Halaba*, care face vermelui de mătase o concurenţă mare. Mătasa produsă de aceştĭ paiangenĭ este mai grea şi de o calitate mai superióră, decât a vermilor noştri de mătase. Indigenii prind firele paiangenului pe o depănătóre şi îl lasă sĕ ţese singur învêrtind firele: lucru fórte interesant şi care nu se obţine cu vermele de mătase. După unul vine altul şi aşa urméză paiangen după paiangen în a-şĭ depăna firele lui, carĭ câte-odată ating o lungime de 2000 de metri. Guvernul frances studiéză întroducerea şi aclimatisarea acestor paiangenĭ în Francia.

*

Prietenie între câne şi pisică.

Se scie, că duşmănia între pisică şi câine e proverbială. Totuşĭ se cunosc multe casurĭ de prietenie între pisică şi câine. Un cas însĕ, pe care'l citéză diarul „Eleveur“ merită a fi cunoscut.

O pisică şi un câne, aparţinênd aceluiaşĭ proprietar, erau prietinii cei mai bunĭ din lume. Tótă diua'şĭ petreceau timpul împreună şi se jucau. Intr'o di pe când se jucau, pisica muri de-odată în labele cânelui.

La început, cânelui nu-i venea se crédă în acest eveniment tragic, el rădica pisica, o rostrogolea, o desmierda, continuând jocul sĕu, dér fù cuprins de un fel de spaimă vĕḑênd pe prietina sa, că rĕmâne nemişcată. Indată însĕ înţelese întêmplarea şi durerea lui isbucni în gemete prelungite.

După cât-va timp, îi veni o ideie curiósă: de a îngropa pisica. El o tîrî în grădină, săpà o grópă cu labele şi cu botul, puse în ea cadavrul prietenei sale şi o astupă cu pămênt. După aceea se culcà pe mormênt şi începù a urla a mort. Ideia de a îngropa cadavrul e fórte ciudată şi e greu de esplicat cum i-a venit în minte.

*

Ultima călĕtorie a lui Napoleon I pe mare.

Sub acest titlu a apărut în Londra o carte scrisă de Umwin Fischer, carte, care conţine albumurile a doi ofiţerĭ englesĭ, albumurĭ de un mare interes istoric.

Admiralul Sir Tomas Ascher comanda, ca căpitan, fregata „Undauted“, care conduse pe Napoleon I, după abdicerea lui, la Elba, şi Ion Glover a fost secretarul admiralului Cocburn, a cărui corabie „Northumberland“ a condus pe Corsicanul la St. Elena. In albumul lui Ascher se constată admirabilul farmec, care'l esercita Napoleon în vieţa sa particulară asupra celor ce'l înconjurau. El se interesa de tóte, despre espediţiile sale militare, despre invasiunea proiectată în Anglia, despre caracterul poporului engles, despre planurile sale pentru crearea unei flote, care sĕ domineze marea. Chiar şi pe un timp furtunos Napoleon nicĭ odată nu manifesta nicĭ o urmă de bólă mare. Chiar dècă toţĭ cei din jurul lui sufereau o bólă, el era voinic.

Despre generalul Blücher el şĭ-a esprimat admiraţiunea.

— „Dracul bĕtrên m'a atacat tot-déuna cu aceeaşĭ furie. Când era bătut, după un moment óre-care, ér era gata de bătaie.

Planul împĕratului cu invaziunea în Anglia e de mare interes şi e desvoltat pe larg. Se pare, că Napoleon nu voia nicĭ de cum sĕ se radime pe mica lui flotă; el intenţiona sĕ atragă cu o flotă mai mare corăbiile englezescĭ din ţĕrmul engles spre India de Vest, apoi sĕ debarce în Kent şi sĕ ajungă direct în 3 ḑile la Londra, ca sĕ dea creditului şi comerciului Angliei lovitura de mórte.

In albumul lui Glover se repetă unele lucrurĭ, carĭ sunt şi la Ascher. Generalul Bonaparte, cum se chema acum, se esprima şi cu mai puţină rezervă ca mai 'nainte, şi cu deosebire vorbea despre motivele, carĭ l'au făcut sĕ se căsĕtoréscă cu Maria Luisa. Asemenea se găsesc propriile părerĭ ale lui Napoleon despre espediţia în Rusia şi despre miseriile retragerei din Moscva.

In ce privesce omorîrea ducelui d'Enghien, e remarcabil, că Napoleon se acusa pe sine. Una dintre scrierile cele mai plăcute este întêlnirea Impĕratului căḑut, cu douĕ fetiţe englese în insula St. Elena; după câte-va ḑile toţĭ trei erau cei mai bunĭ prietinĭ, se jucau de-a baba órba, şi cea mai mică îndrăznea sĕ'i ḑică şi Boney, un nume sub care este cunoscut şi astăḑi în Anglia.

*

Un testament ciudat.

In Odessa a murit deunăḑĭ un om excentric. Averea sa ca de 4 milióne ruble a lăsat'o celor 4 nepóte ale sale, carĭ nu trăiau în condiţiunĭ strălucite. Pentru-ca tinerile dame sĕ nu devină răsfăţate, punînd mâna de-odată pe o avere aşa de mare, el a dispus, ca înainte de a lua în primire moştenirea, ele sĕ dovedéscă: cumcă au fost *15 lunĭ în serviciu* cu purtare bună, şi anume ca servitóre în casă, spălătorese, descărcătóre de cărbunĭ, etc.

Fiă-care ḑi a serviciului lor, afară de Dumineca şi sĕrbătóre, trebue sĕ conţină cel puţin 12 óre de serviciu, fiind acestea atestate de poliţiă. Trei esecutorĭ testamentarĭ veghiéză sĕ se îndepliuéscă aceste disposiţiunĭ. Indată după deschiderea testamentului cele 4 dame au intrat în serviciu şi muncesc serios.

Până acum amintitele nepóte au primit în douĕ lunĭ 863 propunerĭ de căsĕtorie, dér ele au declarat, că-şĭ vor da mâna numai unor bărbaţĭ, carĭ se vor supune unei încercărĭ asemenea aceleia prescrise lor în testament, şi pe care o vor prescrie dênsele.

*

Ochi de sticlă.

Din Londra se scrie: Un gazetar a avut o convorbire deunăḑĭ cu comersantul de ochĭ de sticlă Aitchison, care i-a mărturisit. că în Anglia se vênd pe an 50.000 de ochĭ de sticlă.

Un ochiu de sticlă bun englez ţine un an şi costă 25 francĭ, ochii germanĭ şi francezĭ sunt mai eftinĭ, dar nu aşa de trainicĭ.

Duşmanul cel mai mare al ochiului de sticlă e sarea din lacrime. Sunt ómenĭ şi cu doi ochĭ de sticlă, ei 'i pórtă spre a avea mai bine aşeḑate genele şi apoi spre a arăta mai bine.

Ochiul de sticlă e un mare mijloc de înfrumuseţare.

D. Aitchison ḑice, că o fată cu un ochiu, care ar vrea sĕ se mărite, nu póte face alt-ceva mai bun, decât să-şĭ cumpere un ochiu de sticlă. Ea poate chiar sĕ facă semn cu el.

Tĕrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 14 Oct. de 12,884 capete, la 15 Oct. au intrat —.— capete şi au eşit 719, rĕmânênd la 16 Oct. un numĕr de 12,165 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela 54.— cr. până la 55.— cr., de mijloc dela 54.— cr. până la 55.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă ţărănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela 53.— cr. până la 54.— cr. Transito, mijlocia grea dela 53.— cr. până la 54.— cr. transito uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Călendarul sêptêmânei.

OCTOMVRE are 31 ḑile. BRUMĂREL.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	8 Cuv. Pelagia	20 Vendelin
Lunĭ	9 † S. apost. Iacob	21 Alice şi Ursula
Marţĭ	10 S. Eulampiu	22 Cordula
Mer.	11 † S. ap. Filp	23 Severin
Joi.	12 S. m. Pr. Tarah	24 Arch. Rafael
Vin.	13 M. Carp. şi Papil	25 Cris. şi Dar.
Sâm.	14 † Cuv. Paraschiva	25 Demetriu

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 16 Octomvre n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	6.50	6.65
Grâu dela Tisa	80	6.55	6.70
Grâu de Pesta	80	6.50	6.65
Grâu de Alba-regala	80	6.40	6.55
Grâu de Bácska	80	6.60	6.75
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.90	6.—
Orz	nutreţ	60—62	5.—	5.20
Orz	de vinars	62.64	5.50	6.30
Orz	de bere	64.66	6.90	8.25
Ovĕs		39.41	5.85	6.15
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme. Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	38.—	50.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	rosiă	38.—	46.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	.—	—.—
Oleu de in		—.	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	62.50	63.—
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	54.—	54.50
„	afumată	60.—	61.—
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	17.50	18.—
„	din Serbia în sacĭ	14.75	15.25
Lictar	slavon nou	17.—	17.50
„	bănăţenesc	—.—	.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Preţurile cerealeor din piaţa Braşov.

Din 18 Octomvre st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	20
„	Grâu mijlociu . .	4	80
„	Grâu mai slab . .	4	60
„	Grâu mestecat . .	3	50
„	Sĕcară frumósă .	3	60
„	Sĕcară mijlocia .	3	—
„	Orz frumos .	3	50
„	Orz mijlociu .	3	10
„	Ovĕs frumos .	2	20
„	Ovĕs mijlociu .	—	—
„	Cucuruz.	4	20
„	Mălaiu	3	80
„	Mazĕre	5	20
„	Linte	6	50
„	Fasole	4	20
„	Sĕmênţă de in . .	8	50
„	Sĕmênţă de cânepă	4	—
„	Cartofĭ	—	75
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	44
„	Carnea de porc . .	—	52
„	Carnea de berbece	—	28
	Sĕu de vită próspĕt	23	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	33	—

Bursa de Bucuresc

din 16 Octomvre n. 1895.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	$100.^{3}/_{4}$
Renta amortisabilă	5%	„ „	$98.^{3}/_{4}$
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	100 —
„ „ din 1893	5%	„ „	100.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	$96.^{1}/_{2}$
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	$89\ ^{1}/_{4}$
„ „ (Impr. de 50 mil	4%	„ „	$89.^{1}/_{2}$
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	90.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	$89.^{1}/_{2}$
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	$89\ ^{1}/_{2}$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	$102\ ^{1}/_{2}$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	283.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	$97.^{1}/.$
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	$98\ ^{1}/_{8}$
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	94 —
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	$101.^{1}/_{2}$
„ „ „ „	5%	„ „	$90\ ^{7}/_{8}$
„ „ „ Iaşĭ . .	5%	„ „	$81.^{3}/_{4}$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1582.
Banca agricolă	500	150 v.	220.-
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	404.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	414 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	330.-
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	170. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	95.-
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 „/	100	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aur			20 06

S C O M P T U R Ĭ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	$4^{1}/_{2}$%
Casa de Depunerĭ	$6^{1}/_{2}$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	3%

Cursul losurilor private

din 16 Octomvre 1895

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.75	8.—
Credit	200.75	201.25
Clary 40 fl. m. c. . .	56.50	58.50
Navig. pe Dunăre . .	140.—	146.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	27.50	28.—
Laibach	22.50	23.50
Buda	60.75	61.75
Palffy	57.25	58.25
Crucea roşie austr. .	17.50	18.10
dto ung. . .	11.—	11.50
dto ital. . .	13.25	13.—
Rudolf	23.25	24.25
Salm	69.50	70.50
Salzburg	25.50	26.50
St. Genois . . .	71.—	72.-
Stanislau	42.75	46. —
Tricitine $4^{1}/_{2}$% 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50 .	72.—	76.—
Waldstein . . .	53.—	56.—
Sêrbescĭ 3% . . .	35.75	36.25
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	128 50	129.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	120.80
Renta de corône ung. 4% . . .	98.85
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^{1}/_{2}$% .	123.85
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^{1}/_{2}$%	101.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.65
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Imprum. ung. cu premii	161.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	144.75
Renta de hârtie austr.	100.50
Renta de argint austr.	100.65
Renta de aur austr.	121.35
Losurĭ din 1860	151.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1059.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	481.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	398 50
Napoleondorĭ.	$9.53^{1}/_{2}$
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.80
London vista	120.05
Paris vista	$47.52^{1}/_{2}$
Rente de corône austr. 4%. . .	101.10
Note italiene.	45.12

Cursul pietei Braşov.

Din 19 Octomvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.49	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.51	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.75	Vênd.	5.80
Ruble rusescĭ	Cump.	128.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.60	Vênd.	—.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Domnii abonenţĭ, carĭ încă nu şi-au reînoit abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a ḑiarului.

Cu numĕrul de faţă se sistéză espedarea fóiei celor ce nu şi-au re'noit abonamentul.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Sz. **225**—1895.

Árlejtési hirdetmény.

A. m. kir. belügyminister úr Ö Nagyméltóságának 55906/VII. C. 1895 sz. alatt kelt magas rendelete következtében a brassói m. kir. országos szemgyógyintézet szembetegei **élelmezésének három évre, az az 1896 évi január 1-től 1898 évi deczember hó 31-éig való biztositása iránt ezennel pályázat hirdettetik.**

A pályázni ohajtók felhívatnak, hogy szabályszerüen bélyegyzet **ajánlataikat f. évi november hó 10-ik napjának déli 12 órájáig** cs. és kir. Kamarás és Brassó vármegye föispánja **Ürmösi Maurer Mihály** úr Ö Méltóságához lepecsételt boritékban **nyujtsák be.**

Ajánlattevö köteles a brassói m. kir. adóhivatalnál 500 forintot készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni és a bánatpénzröl nyert elismervényt az ajánlathoz mellékelni, mert külömben ajánlata figyelembe vétetni nem fog.

Az árlejtésre vonatkozó feltételek az országos szemgyógyintézet gondnokánál (Csokrák 10 házszám) naponta délelöt 10—12-ig delután 3—5 oráig megtekinthetök.

Az ajánlattevö köteles ajánlatában megemliteni, hogy az árlejtési feltételek elötte ismeretesek, s hogy azokal magára nézve egész terjedelmökben kötelezökül elösmeri. A feltételektöl elterö ajánlatok figyelmen kivül hagyatnak.

A magas m. kir. belügyministerium fentartja magának a jogot a beérkezö ajánlatok közül szabadon választani.

Brassó 1895 évi Oktober hó 17-ik napján.

Dr. Fabritius József s. k.
igazgató.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Nr. 13779—1895.

PUBLICAŢIUNE.

Cu referinţă la publicaţiunea din 21 Septemvre a. c. Nr. 10587/95 asupra închirierei cârşmelor şi hanurilor orăşenescĭ în oraş şi fostele comune domeniale, se aduce la cunoscinţa generală, că **cârciuma în Pórta** (Bran) cu ocasiunea pertractărei de oferte în 24 Octomvre a. c. **nu se va închiria.**

Braşov, 11 Octomvre 1895.

2—2 **Magistratul orăşenesc.**

Nr. 523-1895.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învĕţător secundar la scóla centrală grăniţărescă din Mărgineni, comitatul Făgăraşului, pe lângă un **salar anual de 300 fl.** apoi cvartir şi lemne de foc, prin acésta cu terminul **până la 21 Octomvre st. n. a. c** se escrie concurs.

Reflectanţii sĕ-şĭ trimită suplicele instruate cu documentele prescrise de lege la

Comitetul administrator de fondul şi şcólele centrale grăniţerescĭ din fostul reg. rom. I.

Sibiiu în 12 Octomvre 1895.

799,2—2

Avis.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că institutul de credit şi economii: **„Detunata"**, societate pe acţiunĭ în **Bucium, 'şĭ-a început activitatea sa în 10 I. c.** Acórdă împrumuturĭ cu 8% şi după depunerĭ plătesce 6%.

Domnii acţionarĭ restanţierĭ **sunt rugaţĭ, până în 1 Noemvre st. n. c., ultimul termin, a solvi restul necondiţionat la cassa institutului.**

Bucium, în 14 Oct. n. 1895.

2—2 **Direcţiunea.**

Numai o singură representaţiune!

In sala otelului central Nr. I.

va fi Duminecă în 20 Octomvre 1895 la 4 óre p. m.

TEATRU de PAPAGAI şi CACADU.

Cea mai mare novitate în arta dresărei.

Preţul locurilor: şirul I şi II 80 cr., III şi IV 60 cr., celelalte rêndurĭ 30 cr., galeriă 20 cr.

Scolarĭ cu coupon: rêndul I şi II 40 cr. al III şi IV-lea 30 cr. celelalte rêndurĭ 20 cr. galeria: 10 cr.

Bilete se pot căpĕta Duminecă începênd de la 10 a. m. până la representaţiă, la întrarea în salĕ. Este rugat on. public a cumpĕra înainte bilete, ca sĕ nu fiă aglomeraţiă séra la cassă.

Pomişorĭ de persecĭ spre vêndare engros.

Se află gata spre vêndare: circa 80,000 bucăţĭ pomişorĭ, 103 diferite specii excelente de 1—2 anĭ, cu rădĕcinĭ gróse; pomişoriĭ după mărime, dela **20** până la **40 cr.**

Preţurile en gros per 100 pomişorĭ	100	bucăţĭ	pomişorĭ	á	40	cr.,	sĕu	1	până	la	100	specii fl.	38
	250	„	„	„	40	„	„	1	„	„	100	„ „	36
	500	„	„	„	40	„	„	1	„	„	100	„ „	35
	1000	„	„	„	40	„	„	1	„	„	100	„ „	32
	5000	„	„	„	40	„	„	1	„	„	100	„ „	30

Mare asortiment de speciile următóre (dintre carĭ multe specii americane vĕratice) Amsden, Beatrix, Egresi durancĭ, Mignonne hative marĭ, Mignonne tardive, Gyümölcskertek királynöje, Honeyvell, Korai Sándor, I. Lipot, Lord Palmerston, (tot ca Saind Jose), Matelca premiată, Mezö-komáromi durancĭ, Regina Olga, Precoce de Canada, River's korai, Rothe may de Brig, Szep orno, Szögi durancija, Valparaiso, Venus emlöje, Pezerle-féle korai duranci, Waterloo, Wilder, Regele Würtenberg etc. etc.

Catalogul preţurilor stă la disposiţie.

A V I S.

Avem onórea a recomanda on. public pentru

Sesonul de Tómnă şi Érnă

fabricatele nóstre din lână curată, recunoscute ca solide, pentru care garantăm şi anume:

Stofe de **rocurĭ, pantalonĭ, pardesiurĭ, paltóne de érnă, stofe de uniforme, Postavurĭ şi Loden** de prima calitate, şi execuţiune fórte îngrijită. **Pledurĭ** pentru bărbaţi. **Stofe de cămăşĭ. Plapome de lână şi covóre de podinĭ.**

Preţurĭ fórte moderate.

Rugând On. nóstră clientelă din loc şi din afară a visita magasinul nostru spre a se convinge atât de escelenta calitate a mărfurilor, cât şi de ieftinătatea lor.

Cu deosebită stimă:

3—8 **VILHELM SCHERG & C-ie.**

Caete cu mostre stau la disposiţiă.

Comerciu en gros de Vin Spaniol
VINNADOR

Hamburg. Viena.

Astupat cu capse tipărite roşu.

Medic. Malaga Sect, Sherry, Xeres de la frontera, Cognac franţuzesc +++, ++++, **V. S. O., în butelii originale şi cu preţurĭ originale,**

Se află de vêndare în **BRAŞOV,** la **FRITZ CZEKELY,** la Elefant, podu bătuşilor, strada Hirscher.

A se observa Marca Vinnador precum şi sigilul mărcii, registrat la Tribunal. Numaĭ buteliile provĕdute cu acestea se garantéză.

Suferinţee de pămâni şi pept vindecate.

Domnului JOHANN HOFF,

furnisorul curţi c. r., inventatorul aşa numitei „Bere sanitară Malzextract" a lui Johann Hoff, furnisorul celor mai mulţĭ Suverain, c. şi r. Consilier etc. etc. Viena, Graben, Bräuner-strasse 8.

Bere Sanitară Malzextract a lui JOHANN HOFF,

pentru suferinţe de plămânĭ.

Fabricatele fără marcă cu portretu inventatorului Johann Hoff, sunt false şi sĕ se respingă.

De 76 orĭ distins din cercurile mai înalte.

MALZ CHOCOLADA pentru ANEMICĬ.

Berlin. Mĕ simt îndatorat a vĕ aduce mulţumirile mele pentru succesul strălucit, ce au produs berea de Malzextrat asupra sănĕtăţii nepótei mele. Au avut un efect miraculos. Este de recomandat tuturor, carĭ n'au apetit. *A. Rolke.*

Blankenburg. Vĕ rog pentru imediata trimitere de 13 bute libere Malzextrat pentru mama mea bolnavă. *C. Kleist.*

Pătimém de durere de stomac, tótă mâncarea şi beutura dam afară în forma unei substanţe ca de cafea rĕu mirositóre. Nicĭ o medicină nu-mĭ folosea. Slăbisem în aşa mĕsură că nu mai avém nicĭ o speranţă de însănĕtoşare. Am început a lua Malzextract. După puţine ḑile am simţit o mare îmbunătăţire. După Dumneḑeu am a mulţumi D-tale vieţa. Mĕ rog trimitem 50 buteli bere Malzextrat, 10 funţĭ Eiscn-Malz Chocolade Nr. I. şi 10 cutii Malzbonbóne de Hoffer. Al D-tale recunoscĕtor, **Voelker** director de moşii în Inglov.

Malzbonbóne pentru pept.

Cu bucuriă vĕ anunţ, că tusa şi flegma s'au micşorat, şi am tótă speranţa, ca cu fabricaţia D-tale mĕ voi însănĕtoşa.

A. Brun, învĕţător în Neu-Lipova.

IOHAN HOFF

furnisor c. s. r. şi a mai multor suverani

Viena, Graben, Braunerstrasse 8.

Locurĭ de vêndare în tóte farmaciile şi prăvălii de specerii şi delicatese.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.